

Jaarverslag 2017
voor de Vlaamse regering

Missie, visie en waarden van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap

► Missie

Het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap streeft naar het bereiken van maximale leerwinst, een totale persoonlijkheidsontwikkeling, actief burgerschap en individueel welbevinden. Wij focussen op wat mensen verbindt en leren kinderen, jongeren en volwassenen samenleven over de grenzen van verschillen heen. Zo maken we van de school een betekenisvolle leer- en leefomgeving die bijdraagt tot een meer rechtvaardige samenleving: een vrije democratie met actieve burgers waarin elke persoon gelijke kansen heeft om zich maximaal te ontplooien.

Om dit te realiseren willen wij

- voor iedereen een gediversifieerd en voldoende geografisch gespreid onderwijsaanbod van hoge kwaliteit organiseren en waarborgen;
- op een actieve wijze en met alle belanghebbenden de brede school bewerkstelligen;
- de gedecentraliseerde organisatie van ons onderwijs democratisch uitbouwen en voortdurend optimaliseren;
- onderwijsvernieuwend denken stimuleren, voor zover het verantwoord en realistisch is en de basisopdracht bevordert.

► Visie

Het GO! wil de school van zijn dromen realiseren. Dit houdt het volgende in:

- De school van de toekomst biedt kwaliteitsvol onderwijs aan een culturele mix van leerlingen en cursisten.
- De school is een prettige leer- en leefomgeving waarin kinderen, jongeren en volwassenen samen leren samenleven op basis van wederzijds respect en gelijkwaardigheid.
- De school als pluralistische entiteit weerspiegelt de maatschappij en zet in op gelijke onderwijskansen. Ze focust op het brede maatschappelijke leven en stelt het welbevinden van iedereen centraal.
- De school zet haar deuren open voor de wereld en maakt een leven lang en levensbreed leren mogelijk.
- De school van de toekomst is een nieuwe leeromgeving die de modernste ICT-applicaties overal en voor iedereen ter beschikking stelt in een toegankelijk multifunctioneel en duurzaam schoolgebouw.
- De school van de toekomst is volledig geïntegreerd in de maatschappij, ze heeft nauwe banden met de bedrijfswereld en de culturele, sociale en economische sectoren.
- In de school van de toekomst werkt de leerkracht inspirerend. De leerkracht maakt de jongeren wegwijs in een ambitieus leerproces met als doel maximale leerwinst te realiseren, rekening houdend met de talenten, interesses en individuele leermogelijkheden van elkeen.

► Waarden

Het GO! zet in op het samen leren samenleven op basis van respect, openheid, gelijkwaardigheid, oprechtheid, betrokkenheid en engagement, waarden die de bouwstenen vormen voor opvoeding tot actief burgerschap.

Ons charter: het pedagogisch project van het GO! (kortweg: PPGO!)

Het PPGO! is het basisdocument waarin de grondbeginselen, de waarden en de algemene doelstellingen van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap zijn opgenomen. Het is een richtingwijzer en referentiekader om lerenden te begeleiden in hun persoonlijke ontplooiing enerzijds en in hun ontwikkeling naar samenleven in diversiteit en harmonie anderzijds. Het PPGO! biedt daarmee niet alleen een basis voor kwaliteitsvol onderwijs en opvang, maar het is ook een ruimer maatschappelijk project omdat het door een brede vorming van de gehele persoonlijkheid bijdraagt aan het samenleven.

► Basisbeginselen

Het GO! voedt op tot actief burgerschap door respect, oprechtheid, gelijkwaardigheid, openheid, engagement en betrokkenheid te bewerkstelligen.

Het PPGO! staat voor een dynamisch mens- en maatschappijbeeld. Het PPGO! beoogt gelijke kansen bij de maximale ontplooiing en vorming van persoonlijkheden. Daarbij streven we ernaar dat wie in het GO! gevormd en ontwikkeld is de volgende eigenschappen heeft:

- kijkt met een open geest, zonder vooroordelen, en toont belangstelling en respect voor ieders mening en bestaande verschillen;
- toont zich authentiek en integer in het samenleven met anderen, door eerlijk en respectvol uit te komen voor eigen ideeën en overtuigingen;
- huldigt de gelijkwaardigheid van mensen en de emancipatie van elk individu niet enkel als principe, maar spant zich ook in om ze te verwezenlijken;
- is betrokken bij de sociale werkelijkheid, dat wil zeggen:
 - eerbiedigt de universele rechten van de mens en zijn fundamentele vrijheden en draagt bij tot hun realisatie;
 - handelt volgens democratische waarden en instellingen;
 - verzet zich tegen maatschappelijke ongelijkheden en zet zich in voor sociale rechtvaardigheid.
- is mondig en kritisch en kan ideeën helder, genuanceerd en respectvol uiten;
- is bereid om een leven lang en levensbreed te leren.

Met het PPGO! wil het GO! elk individu gelijke kansen bieden om zich te ontwikkelen. Wij gaan daarbij niet uit van een vaste standaard maar spelen in op verschillen; lerenden krijgen pedagogische, didactische en sociaal-emotionele ondersteuning afgestemd op de eigen talenten, mogelijkheden en behoeften. Het PPGO! streeft de totale ontplooiing van de persoon na via het verwerven van kennis en inzicht en het ontwikkelen van vaardigheden en attitudes. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar het ontwikkelen van een open geest, een kritische en creatieve houding ten aanzien van mens, natuur en samenleving, en actief burgerschap.

Elk mens is uniek, alle mensen zijn gelijkwaardig. In iedere onderwijs- en opvoedingssituatie moeten de individuele mogelijkheden van elke lerende tot hun recht komen. Iedereen heeft recht op gelijke ontwikkelingskansen. Rekening houden met eigen mogelijkheden en interesses wil enerzijds zeggen dat beperkingen en contextgebonden achterstanden worden gemilderd of weggewerkt door aangepaste ondersteuning. Anderzijds worden kinderen, jongeren en volwassenen ook maximaal uitgedaagd en geprikkeld in hun specifieke talenten. Het GO! tracht met andere woorden bij alle lerenden maximale ontwikkeling, leerwinst en welbevinden te bereiken.

De aandacht voor gelijke kansen toont hoe in ons opvoedingsproject de vorming van lerenden onlosmakelijk verbonden is met het veranderen van de samenleving. Die complexe samenhang tussen individu en samenleving heeft twee componenten:

- Enerzijds bereidt het GO! lerenden voor op het samenleven. Door in te zetten op voorgenoemde waarden wil het GO! mee bouwen aan de samenleving van de toekomst: een vrije democratie met actieve burgers waarin het samenleven centraal staat. Dit is slechts haalbaar als de vorming van het individu voldoende breed is, met aandacht voor zowel wetenschappelijke en technologische, sociaal-culturele als ethische componenten in een gezond evenwicht. Door die brede vorming leren kinderen, jongeren en volwassenen het doel en de zin van hun handelen inzien; het stelt hen in staat om zich kritisch op te stellen tegenover zichzelf en het maatschappelijke gebeuren en in vrijheid verantwoordelijkheid te dragen.
- Anderzijds positioneert het GO! zich met zijn pedagogisch project in de samenleving. Het universele recht op onderwijs veronderstelt dat de samenleving in maximale ontplooiings- en participatiekansen voorziet voor elk individu, volgens zijn of haar mogelijkheden. Dit recht is voor het GO! onlosmakelijk verbonden met het nastreven van gelijke kansen en het tegengaan van maatschappelijke uitsluiting. Door te focussen op wat mensen verbindt en kinderen, jongeren en volwassenen te leren samenleven over de grenzen van verschillen heen maken we van de school een betekenisvolle leer- en leefomgeving die bijdraagt tot een meer rechtvaardige samenleving.

► **Samen leren samenleven: neutraliteit als uitgangspunt voor actief burgerschap**

Het GO! heeft de grondwettelijke opdracht om neutraal onderwijs aan te bieden. Dat betekent dat de filosofische, ideologische en levensbeschouwelijke opvattingen van de lerenden en hun ouders geëerbiedigd worden. Neutraliteit betekent niet dat individuen neutraal of kleurloos zijn maar wel dat we uitgaan van een diversiteit aan levensbeschouwelijke perspectieven. Het GO! engageert zich tot neutraliteit en creëert daartoe een leer- en leefomgeving die uitgaat van de gelijkwaardigheid van levensbeschouwelijke overtuigingen, zonder de ene of andere overtuiging als richtinggevend naar voren te schuiven. De waarden die het GO! ondersteunt, bieden de zekerheid van een kader van neutraliteit dat noodzakelijk is om een dialoog tussen verschillende levensbeschouwingen op voet van gelijkwaardigheid mogelijk te maken: vrijheid, gelijkheid en solidariteit; gelijkwaardigheid van de seksen; scheiding van kerk en staat; vrijheid van gedachte en geweten van allen, waarbij elke persoon vrij is om een bepaalde levensbeschouwelijke overtuiging aan te nemen.

Het GO! creëert voor de lerenden de mogelijkheden om hun eigen individuele persoonlijkheid te ontwikkelen, hun eigen keuzes te leren maken en vormt hen als burgers in een democratische samenleving. Neutraliteit is daarbij als volgt gedefinieerd:

- lerenden de waarden bijbrengen die eigen en gemeenschappelijk zijn aan onze democratische samenleving en rechtsstaat;
- lerenden beschermen tegen elke vorm van druk die hen zou verhinderen om eigen keuzes te maken;
- actief optreden tegen vormen van discriminatie of uitsluiting op basis van geslacht, geaardheid, etniciteit, overtuiging en andere kenmerken;
- geen enkel onderwerp bij voorbaat uitsluiten van behandeling tijdens de lessen of van wetenschappelijke en pedagogische vraagstelling, om zo de openheid voor de diversiteit van visies in de samenleving te waarborgen.

Mensen met uiteenlopende overtuigingen zijn welkom in het GO! en hun eigenheid wordt er gerespecteerd voor zover zij de wetgeving in ons land respecteren, zich mee inzetten om kinderrechten en mensenrechten voor elke persoon waar

te maken en actief betrokken zijn bij de grondwaarden en doelstellingen van het PPGO!. Het GO! beschouwt het actief omgaan met alle vormen van diversiteit als een belangrijke uitdaging en een toegevoegde waarde bij het realiseren van zijn opdrachten. Actief burgerschap wordt op de eerste plaats gekenmerkt door een actief pluralistische basishouding en de verwachting van wederkerigheid. Het GO! stelt het samen leren samenleven als een kernopdracht voorop, en benadrukt daarmee dat alle mensen in onze samenleving over bestaande verschillen heen met elkaar verbonden zijn door gemeenschappelijke grondrechten en democratische basiswaarden.

► Engagementsverklaring

Door in te zetten op voorgenoemde waarden en doelstellingen wil het GO! mee bouwen aan de samenleving van de toekomst: een vrije democratie met actieve burgers waarin het samenleven centraal staat en elke persoon gelijke kansen heeft om zich maximaal te ontplooiën. De GO! school is een school van de gemeenschap en voor de gemeenschap. Dat veronderstelt niet alleen een pedagogisch project, maar ook een brede participatie.

Via zijn beleid voorziet het GO! in kansen om democratische deelname aan de totstandkoming en uitvoering van beleidsbeslissingen mogelijk te maken. Het wil lerenden, ouders, personeel en bestuurders van het GO! aanzetten tot nadenken en betrokkenheid bij de maatschappelijke realiteit en de dagelijkse onderwijspraktijk. Het vertaalt het PPGO! in standpunten, actieplannen, school- en andere reglementen en de cultuur binnen zijn instellingen. Het PPGO! is dynamisch in zijn toepassing, afhankelijk van maatschappelijke ontwikkelingen, specifieke contexten, nieuwe wetenschappelijke inzichten of veranderende pedagogische behoeften.

In de scholen en instellingen van het GO! dragen alle lerenden, ouders, personeel en bestuurders er actief toe bij om de grondbeginselen, waarden en doelstellingen uit het PPGO! en de neutraliteitsverklaring van het GO! effectief te realiseren en na te leven of te doen naleven.

¹ Of voorziening

Inhoud

Samenvatting.....	7
1. Speerpunten en strategische projecten	9
2. Ondersteuning en dienstverlening aan het onderwijsveld	20
3. Samen zorg dragen voor klachten	25
4. De Raad GO!	27
5. De positie van het GO! in het Vlaamse onderwijslandschap	31
6. Infrastructuur	40
7. Personeelsbewegingen in de centrale administratieve diensten	52
8. Werkingsmiddelen	55

Samenvatting

De GO! schoolbevolking is al enkele jaren aan het groeien, en zelfs sterker dan de evolutie volgens nataliteit. Dit betekent dat het aandeel ouders die kiezen voor ons pedagogisch project blijft stijgen. De kwaliteit van het onderwijs en de eigenheid van het pedagogisch project van het GO! worden duidelijk positief geëvalueerd.

Helaas wordt de mogelijke groei van het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap bemoeilijkt door een aantal beperkingen op het vlak van onder meer infrastructuur en financiering die al jaren aanslepen. Hierdoor kan het GO! moeilijk zijn grondwettelijke opdracht om neutraal onderwijs aan te bieden en de vrije keuze te waarborgen blijven uitvoeren. Het gaat om de volgende problemen:

- **Infrastructuur:** het GO! beheert ongeveer 4 miljoen m² gebouwoppervlakte. In verhouding tot die omvang zijn de beschikbare middelen veel te beperkt. Deze structurele onderfinanciering heeft tot gevolg dat de gebouwen van het GO! geleidelijk maar ontegensprekelijk aftakelen. Met de uitrol van het globale infrastructuurbeleidsplan trachten we dit structurele probleem te beperken. Dit kan echter niet zonder een heuse inhaalbeweging vanwege de overheid om tot een aanvaardbare basiskwaliteit in al onze schoolgebouwen te komen, voldoende plaats te hebben voor de leerlingen die we nu moeten weigeren en de vrije keuze te waarborgen.
- **Human resources:** op het vlak van HR-middelen blijven wij uiterst bezorgd over de continuïteit in de dienstverlening van de administratieve diensten de komende jaren. Ondanks al onze inspanningen om het personeelsplan te reduceren en de kerntaken nog scherper af te lijnen, stellen we vast dat de opeenvolgende personeelsbesparingen een rechtstreekse impact hebben op onze kansen om de taken die ons bij bijzonder decreet zijn opgelegd uit te voeren. Volgens de methodiek die bij de Vlaamse overheid werd uitgewerkt en waarbij het GO! mee in de besparingsdoelgroep werd gevat, moest het aantal koppen tegen het eind van de legislatuur gereduceerd worden tot 222. Maar eind 2017 telde het GO! noodgedwongen nog slechts 194 koppen, bij gebrek aan financiële middelen om het contingent van 222 in te vullen.
- **Werkingsmiddelen internaten:** ondanks haar belofte in 2009, trekt de overheid nog altijd geen structurele dotatie uit voor de GO! internaten van het buitengewoon onderwijs. We dringen erop aan dat de jarenlange onderfinanciering op korte termijn wordt rechtgezet.

Ook uit enkele recente beslissingen is gebleken dat de Vlaamse overheid het GO! onvoldoende kansen biedt om zijn rol volwaardig te vervullen. Het GO! heeft om die reden op verscheidene (voor)ontwerpen van decreet en besluit een protocol van niet akkoord gegeven.

Het gaat om de volgende knelpunten:

- Volwassenenonderwijs: met uitzondering van de centra in Brussel moeten alle centra voor volwassenenonderwijs van het GO! vanaf 1 september 2019 voldoen aan de schaalvergroting die de Vlaamse overheid voor ogen heeft. Dit betekent dat de huidige 28 CVO's zich via een omvangrijke herstructureringsbeweging moeten herorganiseren tot wellicht 11 CVO's. Deze herstructurering wordt als onrechtvaardig ervaren, temeer omdat ze bovenop de inkanteling van de HBO5- en de lerarenopleidingen in het hoger onderwijs komt. Niet alleen betekent dit dat de inhoudelijke en structurele samenwerking tussen het leerplichtonderwijs en het volwassenenonderwijs binnen de scholengroepen onder druk komt, maar ook dat een degelijke spreiding van het volwassenenonderwijs overal in Vlaanderen in het gedrang komt.
- Deeltijds kunstonderwijs: als het gefinancierd onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap heeft het GO! enkel dotaties vanuit de Vlaamse overheid. Het nieuwe decreet zorgt er volgens ons nog steeds voor dat de GO! academies onvoldoende middelen van de Vlaamse overheid krijgen om zelfbedruipend te zijn. Dit betekent dat de GO! academies het tóch moeten doen met de middelen die de overheid ter beschikking stelt - en zij de facto worden afgebouwd - ofwel dat het GO! middelen die gegeneerd worden door en bestemd zijn voor andere onderwijsniveaus en -vormen (deels) moet besteden aan zijn academies. Beide opties zijn problematisch en niet wenselijk.

Ondanks deze voor het GO! niet altijd gunstige omgevingsfactoren, blijven wij ons met meer dan 38.000 enthousiaste personeelsleden inzetten om onze grondwettelijke opdracht waar te maken en ons PPGO! te realiseren.

2017 was voor het GO! een zeer actief, dynamisch en productief jaar. Via sensibiliseringsacties en acties die het netgevoel versterken werd het PPGO! in het afgelopen jaar uitgebreid onder het voetlicht gebracht. Alle bestuursniveaus namen deel aan het tweedaagse evenement 'PPGO! live'. Tijdens het leerlingenparlement dat in het verlengde hiervan plaatsvond, werden de noden en verwachtingen van onze leerlingen gecapteerd. Ze zijn immers belangrijk voor het interne beleid.

Dankzij verschillende projecten in de scholengroepen en in de onderwijsinstellingen krijgt burgerschapsvorming geleidelijk concreet vorm. Alle scholen kunnen met de burgerschapsboosters voor leerlingen aan de slag. Een burgerschapsboosters voor personeelsleden staat in de steigers. In een aantal pilotscholen wordt de leerlijn 'actief burgerschap' opgenomen in de vrije ruimte.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden uit de brede waaier van projecten en initiatieven waarmee het GO! zijn maatschappelijke opdracht opneemt en daarmee een unieke positie in het Vlaamse onderwijslandschap inneemt. "Samen leren samenleven" is in deze turbulente tijden immers meer dan een baseline, het is een missie waarvan we als onderwijsverstrekker van en voor de Vlaamse Gemeenschap doordrongen zijn

1. Speerpunten en strategische projecten

26 januari
kick-off infrastructuurnetwerk

januari, maart en mei
ronde tafels met directeurs over
ontwerpdecreet deeltijds kunstonderwijs

maart
herstructureringsplan GO!
volwassenenonderwijs is klaar

24 maart
Inspiratiedag Inclusie in Huis
van het GO!

31 maart
leerlingenparlement 'What's up PPGO!' in
het Vlaams Parlement

27 en 28 april
Congres 'PPGO! Live' over het
PPGO! in de praktijk

18 mei
start opleiding 'Depolarisatie'
voor islamleraren

30 juni
visietekst 'Inspelen op de meertalige
realiteit in het GO!' goedgekeurd

30 juni
visietekst 'Globaal infrastructuur-
beleid' goedgekeurd

1 september
leerlijn burgerschap start in tien
pilootscholen van het GO!

eind september
kick-off project 'Bestuurlijke optimalisatie
centrale diensten en scholengroepen'

8 december
nota 'Uitbouw toekomstige
eerste graad secundair onderwijs'
goedgekeurd

december
GO! for Life in het kader
van inclusie

2017 in vogelvlucht

Strategisch plan

Planning 2017-2018

Het strategisch plan van het GO! wordt niet enkel door interne beleidsprioriteiten bepaald, ook externe beleidsontwikkelingen beïnvloeden de beleidskeuzes van het GO!. Met het gevolg dat er vandaag tal van complexe strategische projecten simultaan op stapel staan.

Voor een goed verloop werden in het begin van het afgelopen jaar de volgende topprioriteiten vastgelegd:

- nieuwe rationalisatienormen volwassenenonderwijs;
- nieuw decreet leerlingenbegeleiding;
- uitrol modernisering secundair onderwijs;
- vernieuwing bestuursfuncties en professionalisering;
- integraalplannen (in verhouding tot het globale infrastructuurbeleidsplan);
- bestuurlijke optimalisatie en nieuw organisatie-model.

Net-brede implementatie

Het succesvol uitvoeren van het strategisch plan vergt samenwerking over de bestuursniveaus heen. Dit geldt zowel voor de voorbereiding, de ontwikkeling als de implementatie van de veranderingen of vernieuwingen.

Een overzicht

Strategische doelstelling 1: Het GO! vormt leerlingen en cursisten tot kritische burgers die samen leren samenleven in een continu veranderende maatschappij.

Via sensibiliseringsacties en acties die het netgevoel versterken, zoals het tweedaagse evenement 'PPGO! live' in The Egg in Anderlecht, werd het PPGO! uitgebreid onder het voetlicht gebracht. Alle bestuursniveaus namen hieraan deel. Tijdens 'What's up PPGO!', het leerlingenparlement dat in het verlengde van dit evenement plaatsvond (31 maart), werden de noden en verwachtingen van onze leerlingen gecapteerd. Ze zijn immers belangrijk voor het interne beleid.

Aan de hand van verschillende projecten in de scholengroepen en in de onderwijsinstellingen krijgt burgerschapsvorming geleidelijk concreet vorm. Alle scholen kunnen met de burgerschapsboosters voor leerlingen aan de slag. Een burgerschapsboosters voor personeelsleden staat in de steigers. In een aantal pilotscholen wordt de leerlijn 'actief burgerschap' opgenomen in de vrije ruimte. Vanaf september 2018 worden alle scholen gestimuleerd om met deze leerlijn aan de slag te gaan (over burgerschapsvorming zie verder in dit hoofdstuk).

Strategische doelstelling 2: Het GO! garandeert kwaliteitsvol onderwijs voor iedereen.

Deze doelstelling wordt nagestreefd met projecten zoals 'Modernisering secundair onderwijs', 'Hervorming volwassenenonderwijs', 'Inclusie', 'GO! 3.0', operationalisering en professionalisering in het kader van het decreet leerlingenbegeleiding, ontwikkeling van de onderwijsloopbaanbegeleiding (zie verder in dit hoofdstuk). De scholengroepen en de onderwijsinstellingen dragen hiertoe bij via de structurele overlegplatformen en adviesorganen, tijdens info- en contactdagen en lerende netwerken.

Bij het project 'GO! 3.0' is een twaalfstal scholen betrokken. Er wordt ook een nieuwe opleiding 'Digitaal leren' voor leerkrachten georganiseerd en een traject voor projectleren en curriculum design gestart.

Strategische doelstelling 3: Elke medewerker van het GO! is een geëngageerde professional.

Op de drie bestuursniveaus lopen verschillende professionaliseringstrajecten. Voor de toekomstige (her)verkozen leden van de raden van bestuur, de nieuwe algemeen directeurs e.d. worden startersgidsen inhoudelijk voorbereid.

In het kader van de professionalisering wisselt het HR-netwerk continu expertise uit rond de volgende vier thema's: 1) aanvangsbegeleiding, 2) werving en selectie, 3) evalueren en functioneren, 4) psychosociale aspecten.

Strategische doelstelling 4: De bestuurlijke organisatie van het GO! is efficiënt, performant en wendbaar.

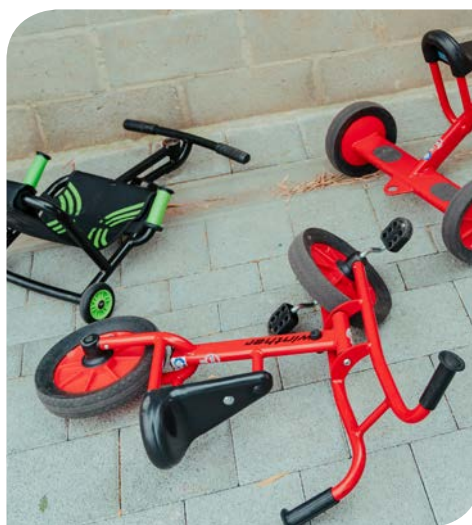
De onderwijsinstellingen werden voorbereid op het nieuwe referentiekader voor onderwijskwaliteit (R-Ok) en de verankering van het PPGO! als fundamenten voor een vernieuwde interne kwaliteitszorgcyclus.

Net zoals voor de editie van 2014 werd voor het GO! memorandum 2019 een intensief participatietraject opgestart, dat voornamelijk in 2018 doorlopen wordt. Alle onderwijsdeelnemers in alle scholengroepen en onderwijsinstellingen (professionals, leerlingen en ouders) van het GO! kunnen hieraan bijdragen.

Strategische doelstelling 5: Het GO! streeft naar inspirerende, innovatieve en kwaliteitsvolle scholen door middel van een globaal beleid rond schoolinfrastructuur.

Belangrijk resultaat voor deze doelstelling is het concretiseren van het globale infrastructuurplan en de realisatie en publicatie van een visietekst op het infrastructuurbeleid (zie verder). De opmaak van integraalplannen, in nauwe samenwerking met de betrokken scholengroepen en scholen, loopt volgens planning. Verder is er een concreet plan in de maak voor het beheer van de historische monumenten en werd gestart met het project Monitoring, dat de staat van een aantal gebouwdelen voor het volledige patrimonium in kaart zal brengen. Tot slot wordt een beleid voorbereid dat gericht is op alternatieve systemen voor de financiering van schoolinfrastructuur.

De scholengroepen zijn nauw betrokken bij het Facilitair Management en Informatiesysteem dat enkele jaren geleden in gebruik genomen werd voor het beheer, de opvolging en rapportering over het GO! patrimonium. Het FMIS kreeg een duidelijke plaats in het globale infrastructuurbeleidsplan en vormt de basis van het strategisch en operationeel infrastructuurbeleid.

Kennis beter delen

Via het kennisplatform GO! pro wordt informatie uitgewisseld over zowel inhoudelijke als organisatorische aspecten van alle strategische doelstellingen. Daarnaast blijft ook informatiedoorstroming binnen elke scholengroep noodzakelijk. De voortgang en de resultaten van het strategisch plan kunnen in elk geval geregeld op de agenda van de colleges van directeurs en de raden van bestuur gebracht worden.

De uitvoering monitoren

De uitvoering van de strategische doelen wordt procesmatig opgevolgd. Over de voortgang wordt gerapporteerd aan de hand van het systeem TRAJECT, dat ook gebruikt wordt door de Vlaamse overheid. Er wordt naar resultaten gepeild door middel van outputindicatoren op het operationele niveau, die gelinkt zijn aan projecten en/of doelstellingen. Ze helpen om te meten of een project resultaat oplevert én of het resultaat geïmplementeerd wordt bij de doelgroep. De indicatoren worden verzameld in een dashboard, dat zal aangeven wat er goed verloopt en waar er zich knelpunten voordoen. In het afgelopen jaar werd een pilootversie ontworpen. Vanaf 2018 wordt het dashboard ter beschikking gesteld van de centrale diensten en de scholengroepen om de interne kwaliteitszorg te versterken.

Het belangrijkste effect dat we met het strategisch plan beogen is de realisatie van het PPGO!. Daarom zetten we een specifiek onderzoek op om 'leerwinst GO!' in brede zin te meten. Meer specifiek zullen bij de leerlingen de effecten voor drie aspecten gemonitord worden: actief burgerschap, sociaal-emotionele ontwikkeling en welbevinden. In juni werd een onderzoeksopdracht toegewezen aan de Vakgroep Onderwijskunde van UGent. De onderzoekers zullen een instrument ontwikkelen om het effect 'leerwinst GO!' te monitoren.

Evalueren en bijsturen

De resultaten van de monitoring worden geëvalueerd en er worden verbetervoorstellen geformuleerd. Daarnaast wordt het strategisch plan geactualiseerd als dat nodig blijkt; er wordt rekening gehouden met externe ontwikkelingen en met de eigen beleidsagenda.

Burgerschapsvorming

De GO! visietekst 'Actief burgerschap' vormt het kader voor de wijze waarop we leerlingen kunnen vormen tot actieve, mondige en kritische burgers die zich verbonden voelen met onze samenleving. Voor het GO! betekent actief burgerschap dat burgers op een actieve manier mee vormgeven aan de samenleving en aan hun plaats binnen die samenleving. Kritisch nadenken, democratisch handelen en actief participeren aan onze samenleving zijn daar een deel van.

De implementatie van het vernieuwde PPGO! was al gestart vanaf september 2016, met een duidelijk engagement dat alle medewerkers meer dan ooit werk moesten maken van actief burgerschap en 'samen leren samenleven'. In het afgelopen jaar werd voortgebouwd op de realisaties van 2016 en is er sterk ingezet op het realiseren van actief burgerschap.

Burgerschapsbooster

De burgerschapsbooster voor leerlingen was bij de start van het schooljaar 2016-2017 gelanceerd. Aan de hand van een reeks stellingen peil je hiermee bij leerlingen naar hun opvattingen, ervaringen en gedragingen rond burgerschap. Scholen die deelnemen, ontvangen een persoonlijk burgerschapsrapport en krijgen zo een beter zicht op welke waarden al sterk leven bij de leerlingen en welke nog beter ontwikkeld kunnen worden. De burgerschapsbooster is dus een handig instrument om een brede burgerschapscultuur op school vorm te geven. Tegen februari 2018 was de burgerschapsbooster voor leerlingen afgenomen in 40 basisscholen en 65 secundaire scholen. Wegens het belang van het schoolteam als rolmodel, is er in het afgelopen jaar ook een versie van de burgerschapsbooster ontwikkeld voor GO! professionals.

Leerlingenparlement 'What's Up PPGO!'

Op 31 maart 2017 werden honderd leerlingen door het GO! uitgenodigd in het Vlaams Parlement om er het woord te nemen over de grote thema's uit het PPGO!, daarbij begeleid door Kracht van je Stem. Tijdens deze 'What's up PPGO!' werkten ze voorstellen uit om 'Samen leren samenleven' op school in de praktijk te brengen. Aan het eind overhandigden ze hun adviezen aan de afgevaardigd bestuurder en aan de Raad van het GO!.

Congres 'PPGO! live'

Op 27 en 28 april 2017 tekenden tal van GO! onderwijsprofessionals present in The Egg in Anderlecht op 'PPGO! live', het congres over het PPGO! in de praktijk. Er werden lezingen en master classes gegeven, onder meer over de leerlijn 'Actief burgerschap' die volop in ontwikkeling was. Twee afgevaardigden van het Leerlingenparlement 'What's Up PPGO!' stelden er hun adviezen voor.

Prioritair actieplan Depolarisering en deradicalisering

In het kader van het prioritaire actieplan van het GO! in de strijd tegen polarisering en radicalisering werden sleutelfiguren in de scholen aangesteld en gevormd via een nascholingstraject. De focus werd gericht op verbondenheid, actief burgerschap en kritisch denken. Deze sleutelfiguren zijn nu in elke GO! school belangrijke aanspreekpunten die een basiskennis hebben over radicalisering en extremisme en de preventie ervan. Zij kunnen ook doorverwijzen naar professionele instanties of veiligheidsdiensten als dat nodig is.

Ook de islamleerkrachten werden mee betrokken in het vormingsaanbod. In mei 2017 lanceerde het GO!, in samenwerking met de inspectie islam, een tweedaagse vorming over depolarisering voor Vlaamse islamleerkrachten, ook uit het gemeentelijk en provinciaal onderwijs. Deze interactieve opleiding biedt handvatten om het extremistische discours van radicale stromingen zoals IS tegen te gaan, gebaseerd op 'Samen leren samenleven' en actief burgerschap.

Al deze acties zijn gebaseerd op de inzichten van het Radicalisation Awareness Network² (RAN), dat op het Europese niveau concrete voorstellen formuleert voor de preventie van polarisering en radicalisering, onder meer in het onderwijs.

Leerlijn 'Actief burgerschap'

Hoe een vak 'actief burgerschap' er kan uitzien op school- en klasniveau wordt zichtbaar in de leerlijn 'actief burgerschap'. Deze leerlijn bevat de burgerschapscompetenties die jongeren in staat stellen om te participeren in onze democratische maatschappij.

In juni werd een prototype van deze leerlijn opgeleverd, dat een try-out doorliep bij de leerlijncommissie. Er werden ontwerpen gemaakt van een ABC-leerlijn 'actief burgerschap' (gericht op ondersteuning bij communiceren rond burgerschap), een handleiding met stappenplan, alsook de leerlijn zelf en een opleidingspakket errond. In diezelfde periode werden lerende netwerken rond de leerlijn opgestart met leerkrachten burgerschap.

Vanaf 1 september 2017 startten tien pilotscholen met de leerlijn 'actief burgerschap'. In het najaar hebben de lerende netwerken van leerkrachten de leerlijn verder ontwikkeld en verbeterd, met inbegrip van diverse ondersteuningsinstrumenten en vormingen voor leerkrachten.

Het ligt in de bedoeling om een kant-en-klare leerlijn ter beschikking te hebben tegen 1 september 2018, wanneer een grote groep scholen daarmee "voor echt" van start zal gaan. Het streven is om de leerlijn op 1 september 2019 in alle GO! scholen op te starten.

Project 'GO! inclusie'

Het GO! neemt al verschillende jaren een voortrekkersrol op inzake inclusief onderwijs. In het voorbije jaar werd dit nog veel duidelijker.

Het GO! definieert inclusief onderwijs als een leerlinggerichte dienstverlening binnen een brede open schoolomgeving. Elke leerling, met of zonder bijzondere onderwijsbehoeften, moet een plaats krijgen in het gewoon onderwijs. Het GO! pleit voor een nieuw, flexibel en inclusief onderwijsmodel waarin onderwijsprofessionals, leerlingen, ouders, externe partners zich gesterkt en ondersteund voelen door de onderliggende onderwijssystemen en structuren.

In december 2016 had de Raad van het GO! de visietekst³ en het implementatieplan goedgekeurd bij het dossier 'Inclusief onderwijs – een leerlinggerichte dienstverlening in een inclusieve schoolomgeving'. Het geheel werd officieel voorgesteld (met voorbeelden van goede praktijk) tijdens de 'Inspiratiedag Inclusie' op 24 maart in het Huis van het GO!. Gastsprekers en tal van externe partners werkten aan dit evenement mee: VUB-lerarenopleiding, Ouders voor inclusie, Theater STAP, GO! atheneum Bree, GO! Euroschool De Mozaïek, GRIP vzw, Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen enz.

In de nasleep hiervan ontstond het idee om over de afdelingen heen een project 'GO! inclusie' op te zetten, dat deel uitmaakt van het strategisch plan van het GO!. Het multidisciplinaire redactieteam dat had ingestaan voor de visietekst en het implementatieplan werd in september uitgebreid en omgevormd naar het projectteam GO! inclusie. Er werd ook een stuurgroep samengesteld.

² http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/index_en.htm

³ Zie 'Jaarverslag GO! over 2016 voor de Vlaamse regering', p. 18

Het project 'GO! inclusie' zal een PDCA-cyclus (= plan-do-check-act) doorlopen en bevat negen deelprojecten: Imago, Mindshift, Pedagogie- didactiek en onderwijsorganisatie, Infrastructuur, Onderwijsaanbod, Leerlingenbegeleiding, Professionalisering, Werving, Wetgeving en financiën.

Het project heeft tot doel inclusief onderwijs te realiseren tegen 2030. We realiseren kwalitatieve onderwijsloopbaanperspectieven en leerprocessen voor elk kind door in te zetten op ontwikkeling vanuit interesses, leerstijlen, leerplezier, talenten en mogelijkheden. Opdat elk kind een leven lang maximaal kan participeren in de maatschappij.

GO! for life en inclusie

In het afgelopen jaar zette het GO! opnieuw mee zijn schouders onder Music for Life. De achtste editie van GO! for Life bracht € 89.153,53 euro op voor 81 goede doelen. De centrale diensten en 149 verschillende scholen zamelden geld in met de verkoop van mutsen en knuffels, of met andere originele acties. Het centrale goede doel was ditmaal Theater Stap, een professioneel theatergezelschap voor personen met een mentale beperking. Van het totaalbedrag ging € 23.571,66 naar deze verdienstelijke organisatie.

Modernisering secundair onderwijs

De formele onderhandelingen over het ontwerpdecreet 'Modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs' en het bijbehorende besluit van de Vlaamse regering vonden plaats in het najaar van 2017. Op 1 december 2017 keurde de Vlaamse regering het bewuste ontwerp van decreet en besluit een tweede keer principiële goed. Op dat moment besliste de Vlaamse regering om de ingangsdatum voor de uitrol van de modernisering uit te stellen tot 1 september 2019.

Tijdens drie startmomenten voor scholengroepen in oktober werd de te verwachten regelgeving uit het ontwerpdecreet toegelicht, evenals het plan dat vanuit de Pedagogische begeleidingsdienst werd opgestart om de scholengroepen te ondersteunen bij de implementatie van de modernisering van het secundair onderwijs.

Met telkens één begeleider basisonderwijs en één begeleider secundair onderwijs werden in de Pedagogische begeleidingsdienst duo's gevormd die elk een aantal scholengroepen specifieke ondersteuning bieden. Alle betrokkenen kunnen een beroep doen op de inhoudelijke experts in de centrale diensten. Inhoudelijke en/of organisatorische vragen van scholen, scholengemeenschappen en scholengroepen worden systematisch door deze experts beantwoord en opgevolgd.

In het najaar is de afdeling Onderwijsorganisatie en -personeel (OOP) gestart met het ontwikkelen van ondersteunende documenten rond specifieke aspecten van het ontwerpdecreet om de implementatietrajecten en denkoefeningen in de scholengroepen vooruit te helpen. Een interne projectgroep met collega's uit de betrokken afdelingen volgt die trajecten gezamenlijk op en koppelt geregeld terug naar interne adviesorganen zoals de permanente technische commissie SO en het kernteam Modernisering SO.

In eerste instantie werd de focus op de eerste graad gelegd. In de nota 'Uitbouw toekomstige eerste graad secundair onderwijs' beschrijven we hoe we een verbrede eerste graad verder vorm kunnen geven en implementeren. Wij beogen een brede ontwikkeling in de eerste graad, we pleiten voor een getrapte studiekeuze doorheen de onderwijsloopbaan in het secundair onderwijs en we streven naar een sociale mix op school. De nota werd op verschillende fora in onze organisatie afgetoetst. Het was hierbij uitdrukkelijk de bedoeling om het gesprek aan te gaan, feedback te verzamelen, maar ook draagvlak te creëren.

Volwassenenonderwijs

Het afgelopen jaar werd nieuwe regelgeving geïntroduceerd die het volwassenenonderwijs in zijn kern raakt. Via Onderwijsdecreet XXVII kwamen er nieuwe rationalisatie- of bestaansnormen voor de centra voor volwassenenonderwijs. Terzelfder tijd werd ook een nieuw financieringssysteem voor het volwassenenonderwijs in de regelgeving ingeschreven. Dit alles valt samen met de inkanteling van het opleidingsaanbod HBO5 en de specifieke lerarenopleiding in de hogescholen en de universiteiten. Al deze maatregelen gaan in op 1 september 2019.

Het GO! ging niet akkoord met dit nieuwe kader, meer bepaald op basis van de volgende argumenten:

- Deze maatregel is niet redelijk, temeer omdat hij bovenop de inkanteling van de HBO5- en de lerarenopleidingen in het hoger onderwijs komt.
- Deze maatregel is niet wenselijk omdat hij niet compatibel is met het Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs en met de GO! scholengroepenstructuur. De centra vallen onder de bevoegdheid van de scholengroepen. Hoewel het niet letterlijk in het bijzonder decreet staat, kan het niet de bedoeling zijn dat een wezenlijk onderdeel van het lesaanbod zich in het territorium van een andere scholengroep bevindt. Het Bijzonder decreet bepaalt enkel hoe de CLB's moeten worden georganiseerd indien ze meer dan één scholengroep bedienen (BD, artikel 23). Op basis van de complementariteit van zijn onderwijsaanbod streeft het GO! naar één CVO per scholengroep.

Deeltijds kunstonderwijs

Na een voortraject dat uiteindelijk verschillende legislaturen in beslag nam, werd voor het deeltijds kunstonderwijs nieuwe regelgeving geïntroduceerd via een ontwerp van niveaudecreet. Dit niveaudecreet heeft ingrijpende gevolgen voor de onderwijsorganisatie in het algemeen en voor programmatie, onderwijsbevoegdheid, financiering en omkadering in het bijzonder. Het niveaudecreet introduceert een nieuwe opleidingenstructuur en daarmee samenhangend nieuwe einddoelen voor het deeltijds kunstonderwijs.

De verschillende belanghebbenden werden hierop voorbereid. Tijdens diverse toelichtings- en overlegmomenten met directeurs in januari, maart en mei werd input gecapteerd voor het overleg- en onderhandelingsproces.

In juni werkte het team Niet-leerplichtonderwijs mee aan de opmaak van het Vlor-advies. Het team bracht de ongelijkheid in de financiering van de verschillende schoolbesturen en de GO! besturen in het bijzonder, in het debat. Die ongelijkheid werd erkend en opgenomen in het Vlor-advies dat in consensus werd geformuleerd. Tijdens de verschillende fasen van de onderhandelingen over het niveaudecreet (september-oktober) gaf het team input, zowel globaal als artikelsgewijs. Het team besteedde bijzondere aandacht aan de onderfinanciering van de GO! academies. Binnen dit kader werd onder meer een alternatief financieringsvoorstel geformuleerd en opgenomen met het kabinet van de Vlaamse minister van Onderwijs.

Bestuurlijke optimalisatie

Allerlei hervormingen, onder meer in het volwassenenonderwijs, het secundair onderwijs, de leerlingenbegeleiding, het ondersteuningsmodel, zullen alle bestuursniveaus van het GO! in de komende jaren voor grote uitdagingen plaatsen. Daarom gaf de Raad van het GO! in mei de centrale diensten de opdracht om de bestuurlijke optimalisatie in een hogere versnelling te brengen, meer bepaald door een bestuurlijke transformatie uit te tekenen die bijdraagt aan onze gezamenlijke opdracht, namelijk het realiseren van kwaliteitsvol onderwijs waarin het PPGO! centraal staat.

Er werd een externe partner aangesteld om dit alles in goede banen te helpen leiden en om bijkomende expertise aan te brengen. In een werkgroep en een stuurgroep met vertegenwoordigers van de Raad van het GO!, de centrale diensten en de scholengroepen, werd in een eerste fase gewerkt aan de totstandkoming van een onderbouwende visietekst, leidende principes en een voorstel van organisatie-model. Daartoe werden verschillende participatieve sessies met de scholengroepen, raden van bestuur en de Raad georganiseerd. Het einddoel is om deze eerste fase in het voorjaar van 2018 af te ronden waarna de implementatiefase kan opgestart worden.

Visie op globaal infrastructuurbeleid

In de visietekst 'Globaal infrastructuurbeleid' (in juni goedgekeurd door de Raad) wordt bepaald dat het GO! de volgende drie doelstellingen wenst te bereiken:

- de schoolgebouwen van het GO! helpen het PPGO! actief mee uitdragen en realiseren;
- het GO! waarborgt voor elke leerling, cursist en medewerker een basiskwaliteit in zijn schoolgebouwen;
- het GO! patrimonium is afgestemd op de behoeften van het GO!, het is dus niet te groot en niet te klein.

Om deze doelstellingen te bereiken zetten we in op samenwerking, zowel intern als extern. We denken hierbij aan brede samenwerkingsverbanden waarmee we leerwinst realiseren (brede open school, inclusie, onderwijsinnovatie) maar ook de efficiëntie verhogen (multifunctioneel en collectief gebruik, samen bouwen, professionaliseren). Schoolinfrastructuurbeleid maken we vanuit een multidisciplinaire benadering en samenwerking. De fysieke omgeving heeft een grote invloed op het leren en omdat we leerwinst willen realiseren, ontwikkelen we het infrastructuurbeleid vanuit een pedagogische en didactische benadering.

We zetten ook in op kritisch beheer van het patrimonium. De middelen voor het onderhoud en de bouw van scholen zijn al decennia lang ontoereikend. Dit leidt tot zeer grote noden op het terrein en noodzaakt ons om kritisch na te denken over ruimtegebruik, niet enkel van gebouwen, maar ook van gronden. Het moet ons in staat stellen om de beschikbare middelen strategisch en doelgericht in te zetten.

En ten slotte gaan we voor toekomstbestendige en innovatieve scholen. We geven vandaag vorm aan de schoolgebouwen van de komende generaties. Pedagogische en didactische inzichten evolueren uiteraard sneller dan het tempo waarin onze infrastructuur vervangen wordt. Onze schoolgebouwen zijn toekomstbestendig en geven ruimte aan innovatie, m.a.w. ze zijn afgestemd op het onderwijs van de toekomst en zo geconcipeerd dat men ze met weinig inspanningen later kan aanpassen.

Visie op meertaligheid

De leerlingenpopulatie in Vlaamse scholen verandert volop en dat brengt in het werkveld heel wat vragen teweeg over het gebruik van verschillende talen op school. Daarom werd het onderdeel meertaligheid in de visietekst 'Naar een gelijkgerichte visie en aanpak van talenbeleid in het GO!' uit 2013 verder uitgewerkt en verfijnd. We stelden de vraag: wat kan de plaats van de moedertaal in GO! scholen betekenen? Hoe kan die plaats eruitzien?

Tijdens het schooljaar 2016-2017 kreeg de visietekst 'Inspelen op de meertalige realiteit in het GO!' vorm. De cel Taal van de Pedagogische begeleidingsdienst verzamelde en verwerkte niet alleen literatuur uit wetenschappelijk onderzoek, maar schreef ook de tekst in samenwerking met alle leden van de Pedagogische begeleidingsdienst, met GO! ouders en met alle participatieraden van het GO!.

Uiteraard vindt het PPGO! een sterke weerklank in deze visietekst. Inhoudelijk biedt de tekst een perfect onderwerp om 'Samen leren samenleven' en actief burgerschap in praktijk te brengen. Begin september werd de visie op de website en in de virtuele ruimtes op Smartschool gepubliceerd.

Aan de hand van tien cruciale vragen en antwoorden beschrijft de visietekst hoe men de visie binnen de schoolmuren kan realiseren. Die werden verder uitgewerkt in een professionaliserings- en verandertraject op maat van geïnteresseerde scholen. Er wordt in de klas zelf ondersteuning geboden, in samenwerking met verschillende actoren. Scholen die niet kiezen voor een specifiek traject rond meertaligheid, blijven natuurlijk niet in de kou staan. Ook tijdens reguliere trajecten talenbeleid wordt ruimte geboden om de krachtlijnen uit de visie mee te helpen realiseren.

2. Ondersteuning en dienstverlening aan het onderwijsveld

De dagelijkse, reguliere werking van de centrale diensten concentreert zich rond drie domeinen: belangenverdediging, beleidsvoorbereiding en dienstverlening. Deze drie terreinen zijn niet strikt afgebakend en versterken elkaar.

Medewerkers van de centrale diensten vertegenwoordigen en verdedigen de belangen van het GO! in tal van advies-, overleg- en onderhandelingsfora, zoals de Vlaamse Onderwijsraad. Dit vraagt een degelijke voorbereiding en een grondig opvolgen van de regelgeving, beleidsbeslissingen en trends in de onderwijswereld. Ontwerpbesluiten en -decreten worden kritisch bekeken en van commentaar en opmerkingen voorzien. De centrale diensten houden constant de vinger aan de pols in het veld en verzamelen relevante info.

Deze expertise wordt ook ingezet voor de ondersteuning en dienstverlening aan de scholen en scholengroepen. De expertise die daaruit voortvloeit wordt aangewend om input te geven voor de algemene visie en beleidsstandpunten van het GO!.

Administratieve ondersteuning en dienstverlening aan scholen(groepen)

De afdeling Onderwijsorganisatie en -personeel (OOP) ondersteunt voortdurend scholen en scholengroepen door antwoord te geven op tal van vragen rond personeelskwesties en/of aspecten van de onderwijsorganisatie. Wegens herstructurering van de afdeling werd het document 'Ondersteuningsaanbod voor scholengroepen' in het voorbije jaar grondig herzien. Parallel daarmee werd een document 'Ondersteuningsaanbod voor startende algemeen directeurs' opgesteld.

Er wordt gestreefd naar minder individuele en meer structurele ondersteuning, zoals bijvoorbeeld aangereikte instrumenten (modellen, procedures, aanbevelingen, draaiboeken en elektronische programma's) die collega's in de scholen en/of scholengroepen zelf kunnen raadplegen en/of gebruiken via de GO! website. Ondersteuning op maat wordt gegeven bij herstructureringen, herprofileringen en programmaties van structuuronderdelen. Vooral en met name programmatiedossiers worden jaarlijks gestructureerd begeleid, onder meer met draaiboeken, sjablonen, concrete verdediging van de dossiers en de noodzakelijke communicatie hierover. Ook worden geregeld analyses van arbeidsmarktgegevens gemaakt met het oog op programmaties, herziening van het aanbod in een school of scholengroep. Deze gegevens worden up-to-date gehouden in een databank.

Financiële en technologische ondersteuning

De afdeling Organisatieondersteuning ondersteunt de scholengroepen op het vlak van financiën en ICT. De financiële diensten van de scholengroepen worden bijgestaan in het gebruik van het algemene GO! boekhoudsysteem, de toepassing van de wetgeving ter zake, boekingschema's en algemene en specifieke boekhoudprincipes, en bij het opstellen van de (meerjaren)begroting en rapporteringen (semester- en jaarrekeningen). De boekhouding van de scholen(groepen) wordt nagekeken door de GO! verificatiedienst, ter voorbereiding van het jaarlijkse nazicht door het College van Accountants. De verificateurs adviseren de financieel verantwoordelijken van de scholen(groepen) ook in verband met het financiële en materiële beheer en houden regelmatig themacontroles rond diverse financiële aspecten.

Enkele beleidsontwikkelingen hebben de bijzondere aandacht en ondersteuning van de centrale diensten gevergd; ze worden hieronder verder belicht (zie ook hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

Duaal Leren

Het dossier 'Duaal Leren' wordt multidisciplinair opgevolgd door verschillende afdelingen. De afdeling OOP heeft daarin een coördinerende rol. De in het afgelopen werkjaar opgerichte stuurgroep 'Duaal Leren' organiseerde drie regionale infosessies voor de scholengroepen. Er werd heel wat overleg gepleegd (intern en extern) over de lijst met nieuwe standaardtrajecten, het ontwerp van decreet in verband met duaal leren en de uitbreiding van de proeftuin 'Schoolbank op de werkplek.'

Samenwerking publiek onderwijs

In de evolutie naar meer samenwerking in het publiek onderwijs kan de gezamenlijke leerplanontwikkeling als een succes beschouwd worden. In 2016-2017 heeft het GO! bij wijze van proefproject samen met OVSG en POV zes nieuwe leerplannen voor het secundair onderwijs ingediend als 'leerplannen openbaar onderwijs'. Door de krachten te bundelen dragen we bij aan een toenemende vermindering van de planlast op het vlak van leerplanontwikkeling. Vanaf het schooljaar 2017-2018 worden alle leerplannen gezamenlijk ingediend voor het openbaar onderwijs. In het voorbije schooljaar werd daartoe in een werkgroep Officieel onderwijs voorbereidend werk verricht.

Om de samenwerking tussen de verstrekkers van officieel onderwijs te versterken hebben het GO!, OVSG en POV afspraken gemaakt over aanbod en planificatie op lokaal en regionaal niveau. Eind 2016 was voor het eerst een technische 'planificatiecommissie' voor het voltijds gewoon secundair onderwijs samengeroepen, voorafgaand aan de bespreking van de programmatiedossiers in de Vlaamse Onderwijsraad (technische werkgroep Programmaties). Een tweede bijeenkomst vond plaats in december 2017, voorgezeten door de afdeling OOP. De werkgroep 'Aanbod en Planificatie' (getrokken door de afdeling OOP) gaf verder vorm aan de planificatiecommissie 'Programmatie secundair onderwijs' en startte ook een planificatiecommissie 'Programmatie Volwassenenonderwijs' op. Hiervoor werd een online platform ontwikkeld.

Pedagogische begeleiding

Conform het Kwaliteitsdecreet rapporteert de Pedagogische begeleidingsdienst jaarlijks in november met zijn jaarverslag aan de overheid over het voorbije schooljaar.

Met een 80-tal medewerkers betrokken op zijn kernprocessen van pedagogische ondersteuning realiseerde de dienst in het voorbije schooljaar 1.370 trajecten en 908 professionaliseringsinitiatieven. Op die manier bereikten we zo'n 20.000 deelnemers. Verder werd pedagogische ondersteuning geboden via de organisatie van lerende netwerken, het opleveren van leerplannen, publicaties en didactische cahiers en door zijn inzet in een veelheid aan strategische zowel als internationale projecten.

Het inhoudelijke accent in 2016-2017 lag voor de hand; de dienst nam een trekkersrol op in het implementeren van het vernieuwde PPGO!.

Professionaliseringsinitiatieven

Het PPGO! heeft een prominente plaats in het professionaliseringscontinuüm van directeurs en middenkader. Veel scholengroepen verwerken het PPGO! in hun talentenwerf, de eigenlijke opleiding start met een keynote speech van de afgevaardigd bestuurder en de adviseur-coördinator, die vervolgens in de oefening voor directeurs een doorvertaling kent naar wat het PPGO! binnen hun ambt betekent.

Specifieke PPGO! nascholingen rond waarden, democratie, burgerschap, zorg en diversiteit zetten sterk in op het professionaliseren van elke GO! professional rond het PPGO!. Vooraf maar ook tijdens de vorming wordt nauwgezet opgevolgd of de vorming door internen en externen conform de waarden van het PPGO! verloopt.

Het PPGO! was al beperkt verankerd in de aanvangsbegeleiding van startende leerkrachten. In 2016-2017 werd een modulair traject aanvangsbegeleiding voorbereid dat nog sterker inzet op het PPGO!, zowel in de module op scholengroepniveau als in het centrale aanbod van de begeleidingsdienst.

Brede ondersteuning

De inhoudelijke selectie van het begeleidingsaanbod in het driejaarlijkse begeleidingsplan 2015-2018 werd gevoerd door de keuzes in het strategisch plan en de pijlers van het PPGO!: onthaal en ondersteuning van anderstalige nieuwkomers, kansarmoede, leerbegeleiding e.d.

Alle trajecten rond schoolontwikkeling, gericht op het versterken van het beleidvoerend vermogen, gaan uit van het PPGO!.

Gaandeweg wordt de focus steeds meer op actief burgerschap gericht. De dienst ontwikkelt een gericht aanbod rond het voeren van een beleid en strategie om coherent en school-breed met diverse burgerschapsprojecten om te gaan en die te koppelen aan schoolbeleid, pedagogie en didactiek. Dit alles wordt aangestuurd door de werkgroep Burgerschap binnen de begeleidingsdienst, die over alle onderwijsniveaus heen nauw samenwerkt met andere afdelingen en ook externe expertise betreft.

Materiaalontwikkeling

Parallel aan het begeleidingsaanbod van de werkgroep Burgerschap werd ondersteunend materiaal ontwikkeld. Geïnspireerd door het internationale ICCS-onderzoek (International Civic and Citizenship Study) werkte de begeleidingsdienst, hierin ondersteund door enkele academici, de burgerschapsbooster uit. De burgerschapsbooster voor teams wordt nu ontwikkeld, evenals een uitgebreid ondersteuningsaanbod om met het materiaal aan de slag te gaan (zie hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

Visie- en curriculumontwikkeling

In het leerplan WO - mens en maatschappij voor het basisonderwijs werden de leerplandoelen gelinkt aan 'actief burgerschap' (cf. het vernieuwde PPGO!). Het verband met de burgerschapsbooster werd via een online didactisch cahier met ondersteuningstips en materialen transparant gemaakt voor leraren en scholen.

De leerlijn 'actief burgerschap' is onderdeel van een toolkit die het mogelijk maakt om over de vakken heen een schoolbrede burgerschapswerking- en -cultuur uit te bouwen en om in een vak actief burgerschap van een of twee uur leerlingen van alle achtergronden te oefenen in burgerschapscompetenties.

Interne professionalisering

Het PPGO! kreeg aandacht, zowel in het algemene aanvangstraject van de centrale diensten (sessie verzorgd door de begeleidingsdienst) als in het eigen aanbod van de dienst voor startende medewerkers. De eigen collega's kregen professionele navorming via de aanvangsbegeleiding, het mentoraat en coaching en in de opleiding akte pedagogisch adviseur.

Ondersteuning van de centra voor leerlingenbegeleiding

Het CLB-decreet voorziet in de oprichting van netgebonden permanente ondersteuningscellen. Via het kwaliteitsdecreet hebben zij de opdracht om de professionalisering van de CLB-personeelsleden te versterken. Zij maken hierover afspraken met de Pedagogische begeleidingsdienst van het eigen centrumnet. Nog conform het kwaliteitsdecreet rapporteert de Permanente Ondersteuningscel voor de CLB's (POC) van het GO! jaarlijks aan de Vlaamse regering over de activiteiten van het vorige schooljaar.

Om de opdrachten uit te voeren in het schooljaar 2016-2017, beschikte de POC over 14,5 fulltime equivalenten voor personeelsbezetting. Tijdens dat schooljaar namen 633 'unieke personeelsleden' deel aan de activiteiten van de cel; 532 daarvan waren medewerkers van de CLB's van het GO!. Sommige personen namen deel aan verschillende activiteiten. Zo komen we aan een totaal van 2.143 deelnames van medewerkers uit verschillende personeelscategorieën (bv. CLB, school); 1.977 daarvan waren deelnames van CLB-medewerkers van het GO!.

Decreet leerlingenbegeleiding

Tijdens het schooljaar 2016-2017 werd het Decreet betreffende de leerlingenbegeleiding, dat zich in de ontwerpfasen bevond, van nabij opgevolgd. De POC nam deel aan de onderhandelingen. Er werden onderhandelingsnota's en een groeidossier opgesteld, er werden simulaties gemaakt. De participatie van en samenwerking met de andere GO! geledingen werd bewaakt. Het dossier werd o.a. besproken met de CLB-directeurs, verschillende permanente technische commissies, de Raad van het GO! en andere belanghebbenden.

De POC ondersteunde onze 24 centra voor leerlingenbegeleiding bij het verder uitbouwen van de leerlingenbegeleiding, in partnerschap met de scholen en de Pedagogische begeleidingsdienst. Het nieuwe teamconcept werd verder uitgewerkt, met aandacht voor de rollen en competenties van de CLB-medewerkers. Er werden nieuwe kernprocessen uitgeschreven.

Er werd geanticipeerd en proactief ingezet op schaalvergroting en fusies van CLB's en verregaande samenwerking tussen CLB's onderling.

Professionalisering CLB-medewerkers

De accenten in de professionalisering veranderen mee met de maatschappelijke noden en ontwikkelingen. Het ondersteuningsmodel werd uitgerold, er werd een 'Vademecum M-decreet' uitgewerkt, er bleef aandacht gaan naar de deradicalisering van jongeren (bv. verontrusting en radicalisering), er werd meegewerkt aan een leidraad 'Duaal Leren GO!', er werd nieuw onderzoeksmateriaal geïmplementeerd (bv. SPIN-test voor gehoor), en zo meer.

De Vlaamse regering kende zeven psychologen met ervaring in traumaproblematiek toe aan de CLB's van alle onderwijsverstrekkers om leerlingen met een oorlogstrauma te begeleiden. De POC ondersteunde de traumapsychologen en andere experts bij het opstellen van de beginsituatie en werkte hiervoor nauw samen met Solentra.

Multidisciplinaire samenwerking met de Pedagogische begeleidingsdienst

De competentieontwikkeling van CLB-medewerkers werd daarnaast ook versterkt door daarbij aansluitend de CLB's te begeleiden bij hun organisatieontwikkeling. De POC bood professionalisering en ondersteuning op verscheidene vlakken: multidisciplinaire samenwerking, handelingsgerichte diagnostiek én de relatie tussen de periodieke consulten en de vraaggestuurde werking.

In samenwerking met de andere onderwijsverstrekkers, en in nauwe samenwerking met de Pedagogische begeleidingsdienst, ondersteunde de POC de centra voor leerlingenbegeleiding bij het delen van informatie in een lokale integrale veiligheidscel. De POC's van alle onderwijsverstrekkers ondersteunden de onderwijssector ook in het uitrollen van het 'Vlaams Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering en polarisering'. In het kader van deze vernieuwingen werden de nodige acties ondernomen.

3. Samen zorg dragen voor klachten

Het GO! blijft inzetten op een oplossingsgerichte en informele aanpak van klachten. Wij blijven op zoek gaan naar een manier om de verstoorde relatie zo snel mogelijk te herstellen. Al jarenlang maken wij gebruik van een eenvoudige en laagdrempelige klachtenprocedure en worden klachten en deelaspecten ervan systematisch gemonitord. Door een zicht te krijgen op de aangekaarte problematiek kunnen we vaak het probleem verhelpen of de situatie verbeteren. Werken aan kwaliteit is en blijft een continu proces en een uitdaging maar dankzij een doorgedreven klachtenmanagement kan daar mee vorm aan worden gegeven.

Klachten in cijfers

Het GO! ontving in totaal 347 klachten, dat is 18% meer dan in 2016 (293). Na twee dalingen op rij stijgt het aantal klachten opnieuw, al wordt het aantal uit 2014 (381) nog niet overschreden. Vier klachten gingen over de werking van de centrale diensten van het GO!; de 343 andere werden ingediend bij een scholengroep en betroffen de werking van een school of de betrokken scholengroep zelf.

De centrale klachtencoördinator fungeert als aanspreekpunt, ook voor meldingen en klachten die men conform de GO! klachtenprocedure aan de betrokken school of scholengroep moet richten. Over alle scholengroepen en onderwijsniveaus heen werden in totaal 104 meldingen en klachten geregistreerd. Het merendeel van de klagers werd doorverwezen naar de school (of instelling) of de scholengroep waar de oorzaak van de klacht zich voordeed en de behandeling aangewezen was. Een 7-tal klachten werd - in samenspraak met de klager - integraal voor behandeling doorgestuurd naar de scholengroep in kwestie. Voor 11 andere klachten had de betrokken school of scholengroep expliciet om ondersteuning gevraagd.

Van alle 252 ontvankelijke klachten werd de mate van gegrondheid nagegaan. Daarvan werden er 173 na behandeling als gegrond of deels gegrond beschouwd. Dit is goed voor bijna 69%; nooit eerder lag het percentage zo hoog.

Klachtenbeeld

Het klachtenbeeld is sterk vergelijkbaar met dat van de voorgaande jaren; het is bijzonder veelzijdig en divers. Het merendeel van de klachten van **burgers** bevat een bezwaar tegen een handeling of houding van de directeur of een personeelslid. Klachten over zorg en begeleiding van leerlingen (al dan niet met specifieke noden), informatieverstrekking, orde- en tuchtmaatregelen ten aanzien van leerlingen en financiële zaken behoren al een aantal jaren tot de top vijf. Vermits ze rechtstreeks te maken hebben met de corebusiness van het onderwijs, hoeft dit niet te verbazen. Er is nog altijd nood aan concrete acties en beleidsinitiatieven die zich op deze aspecten toespitsen.

Het merendeel van de klachten van **personeelsleden** is gericht tegen een handeling of houding van de eigen directeur of een collega.

Bij het opvragen van de gegevens over de klachtenbehandeling in het afgelopen jaar werd specifiek gepolst naar klachten over vier actuele beleidsthema's, met name: armoede, de vluchtelingenproblematiek, levensbeschouwing en de toepassing van het M-decreet. Opnieuw merken wij dat het aantal formele klachtendossiers dat hierover bij een scholengroep werd ingediend nog steeds beperkt is. Uit andere rapporteringskanalen blijkt dat dit wel degelijk hot items zijn maar uit de klachten ingediend in 2017 blijkt dit (nog) niet. Het zijn in eerste instantie de lokale directeurs die met deze thema's te maken krijgen en die meteen op de problematiek kunnen inspelen. Het is slechts wanneer men niet tevreden is over de al dan niet aangereikte oplossing dat men bij de betrokken scholengroep een formele klacht indient.

Aanbevelingen en verbetervoorstellen

De scholengroepen hebben heel wat concrete suggesties en voorstellen gedaan, die meteen aangeven waar men nood aan heeft, vaak om de dienstverlening ter plaatse te vrijwaren en verbeteren. Maar er werden ook acties uitgewerkt die voor het hele onderwijsnet kunnen worden uitgerold. Soms gaat het om zeer praktische zaken zoals opleidingen of registratiesjablonen, soms over beleidsaspecten waarop men via het uitgebreide nascholingsaanbod kan inspelen wanneer bepaalde problematieken of evoluties via klachten aan het licht komen.

Een behandeling op maat, werken met waarden, kwaliteitsvol contact en samen zorg dragen voor klachten. Dat zijn nog altijd de uitgangspunten die in het GO! als een rode draad door de klachtenhandeling lopen.

Aan de slag gaan met de resultaten van de klachtenbehandeling en het klachtenmanagement vormgeven is en blijft een uitdaging en een voortdurend veranderings- en leerproces. Dit sluit aan bij onze baseline 'Samen leren samenleven' en onze zes kernwaarden respect, gelijkwaardigheid, oprechtheid of eerlijkheid, openheid, betrokkenheid en engagement. De klachtenbehandelaars in de scholen(groepen) en de klachtencoördinatoren van de diverse geledingen hebben hun rol te spelen, in samenspraak en overleg met veel andere medewerkers. Samenwerken biedt absoluut een toegevoegde waarde en vormt de sleutel om mee vorm te geven aan een overtuigend klachtenmanagement dat vruchten kan afwerpen.

Meer details over de klachtenbehandeling in het GO! zijn te vinden op GO! pro, het kennisplatform voor de GO! professional (<http://pro.g-o.be/klachtenmanagement/klachtenrapporten>). U vindt er de gecoördineerde rapporten die het GO! conform het Vlaamse Klachtendecreet jaarlijks voor 10 februari bij de Vlaamse Ombudsdienst inlevert.

4. De Raad GO!

De Raad is het centrale bestuursorgaan van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

Samenstelling

De Raad bestaat uit vijftien leden. Tien leden worden rechtstreeks verkozen: vijf door ouders en gecoöpteerde leden van de schoolraden en vijf door directeurs en vertegenwoordigers van het personeel in de schoolraden. De overige leden worden aangewezen door Vlaamse universiteiten met een pedagogische faculteit (drie) en door de publiekrechtelijke hogescholen samen (twee).

Op 1 januari 2015 trad de Raad van het GO!, na verkiezingen in het najaar van 2014, in een nieuwe samenstelling aan. Hij zal zijn bevoegdheden uitoefenen tot 31 december 2018.

Leden⁴

Eddy Baldewijns, voorzitter

Sofie Christiaens, ondervoorzitter

Geert De Soete, ondervoorzitter

Dennis Cluydts

Paul De Knop

Filip Giraldo

Dimokritos Kavadias

Freya Konings

Marlies Lacante

Jan Michielsen

Freddy Moreels

Linda Van Achter

Luc Van De Velde

Ann Van Driessche

Arlette Verkruyssen

Van ambtswege met raadgevende stem: Raymonda Verdyck, afgevaardigd bestuurder

⁴ toestand op 31.12.2017

Behandelde dossiers

In 2017 behandelde de Raad onder meer de volgende strategische beleidsdossiers.

Visie 'Meertaligheid in het GO!'

De Raad gaf groen licht voor de publicatie en verspreiding van de visietekst 'Inspelen op de meertalige realiteit in het GO!' (zie hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

Nota 'Uitbouw toekomstige eerste graad secundair onderwijs'

De Raad besliste om de nota 'Uitbouw toekomstige eerste graad secundair onderwijs' als richtinggevend kader te gebruiken voor de verdere uitrol en implementatie (zie ook hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

Project 'GO! inclusie'

De Raad gaf groen licht voor het project 'GO! inclusie', dat opgestart werd naar aanleiding van de goedgekeurde visietekst en het implementatieplan bij het dossier 'Inclusief onderwijs - een leerlinggerichte dienstverlening in een inclusieve schoolomgeving' (zie ook hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

Levensbeschouwelijke kentekens

Enkele academici en juridisch en pedagogisch experts werden gehoord over de levensbeschouwelijke kentekens in het leerplichtonderwijs. De Raad valideerde hun adviezen voor verdere besluitvorming.

Inspectie 2.0

De Raad nam kennis van het nieuwe decreet 'Inspectie 2.0' en de implicaties daarvan voor het GO!. Dit nieuwe decreet, dat op 1 januari 2018 in werking trad, legt zowel het R-OK (referentiekader voor onderwijskwaliteit) vast als de nieuwe werkwijze van de onderwijsinspectie. De Raad nam ook kennis van de acties die de Pedagogische begeleidingsdienst ondernam om de uitrol van het R-OK in de instellingen voor te bereiden en te ondersteunen. Het voorstel van procedure 'opvolging doorlichting inspectie 2.0' en de aanpak van de Pedagogische begeleidingsdienst werden goedgekeurd. De Raad nam daarnaast ook kennis van de doorlichtingsverslagen van de inspectie (2015-2017).

Bestuurlijke optimalisatie: fusie scholengroepen Kla4 en Kempen

De Raad bekrachtigde de fusie van scholengroepen Kla4 en Kempen, die op 1 september 2017 in werking trad.

Toekomstperspectief IPO's na transitie

Op 31 augustus 2018 komt er een eind aan de transitie van de acht internaten met permanente openstelling. Het vervolgtraject ligt nog niet vast. Aan het GO! werd gevraagd om een toekomstperspectief voor deze instellingen voor te stellen aan de partners van Onderwijs en Welzijn. Voor de Raad is het belangrijk dat het GO! de inrichtende macht blijft en dat uitvoering wordt gegeven aan de visie van het GO! op inclusie.

Verkiezing Raad: aanpassing termijnen

De Raad keurde een aantal aanpassingen goed in het tijdsplan van de procedure voor de verkiezing van de Raad GO!. Het aangepaste wettelijke kader werd door de Vlaamse regering goedgekeurd.

Financiën

Meerjarenbegroting 2018-2022

De Raad keurde de meerjarenbegroting 2018-2022 goed. Daarin staan een aantal beleidsopties uitgewerkt om op termijn een begroting in evenwicht te hebben, wat een huzarenstukje is, vermits de dotaties continu verder gereduceerd en niet geïndexeerd worden. Er wordt verder bespaard op uitgaven.

Dotatie leerlingenvervoer - aanpassing verdeeltechniek

De Raad stemde in met een nieuwe werkwijze voor de verdeling van de jaarlijkse dotatie leerlingenvervoer, waarmee het GO! de vrije schoolkeuze waarborgt.

Infrastructuur

Visie 'Globaal infrastructuurbeleid'

De Raad gaf groen licht voor de publicatie en verspreiding van de visietekst 'Globaal infrastructuurbeleid' (zie hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

Juridische analyse DBFM

In het dossier rond de nieuwe DBFM-regelgeving besliste de Raad - na een grondige analyse op basis van adviezen - om een zaak in te leiden bij het Grondwettelijk Hof wegens schending van de bevoegdheden van het GO!.

DBFM2

De Raad selecteerde negen projecten en vier reserveprojecten om in te dienen voor DBFM2 (zie hoofdstuk 'Infrastructuur').

PPS Hasselt

De Raad gaf het fiat voor de realisatie van het pilootproject PPS Hasselt, dat uit drie delen bestaat:

1. het uitwerken van een uitgebreide ontwikkelingsvisie (inclusief het projectmanagement) voor twee school(ver) nieuwbouwprojecten in Hasselt;
2. het ontwerpen en het bouwen van een nieuwe sportschool aan de GO! campus 11de Linie Hasselt, met sporthal en kunstgrasveld;
3. de private herontwikkeling van diverse gewezen schoolsites van het GO! die strategisch goed gelegen zijn in het centrum van Hasselt.

Monitoring vastgoedbeheer

De Raad gaf groen licht voor het project 'Monitoring vastgoedkenmerken', om de staat en een aantal kenmerken van meer dan 3.600 gebouwen van het GO! in kaart te brengen. Met het systeem wordt een basislijst van gebouwkenmerken verzameld en wordt de kennis over het patrimonium in fases opgebouwd. De gegevens worden door de scholengroepen gecapteerd.

Optimaal vastgoedbeheer

De Raad nam kennis van de resultaten van de externe studie 'Optimaal vastgoedbeheer voor het GO!', uitgevoerd door RebelGroup Antwerpen (zie ook hoofdstuk 'Infrastructuur').

FMIS – projectaanpak

Om vertragingen in het gebruik van het Facilitair Management Informatie Systeem (FMIS) tegen te gaan, koos de Raad voor een nieuwe aanpak. Het systeem kreeg een duidelijke plaats in het globale infrastructuurbeleidsplan, de basistaken van het FMIS-team werden gedefinieerd, er werden nieuwe werkingsprincipes opgesteld enz.

5. De positie van het GO! in het Vlaamse onderwijslandschap

Leerlingcijfers zijn een momentopname: ze wijzigen tijdens het schooljaar als gevolg van bijvoorbeeld de instapmomenten van kleuters of de doorverwijzing van leerlingen uit het gewoon onderwijs naar het buitengewoon onderwijs.

Het GO! heeft leerlingen in voltijds en deeltijds onderwijs, in het leerplichtonderwijs of in het onderwijs buiten de leerplicht, in verschillende onderwijsniveaus en onderwijsvormen. Ons marktaandeel is dus niet in één cijfer te vatten.

Globaal kunnen we wel stellen dat de schoolbevolking in het GO! nu al enkele jaren groeit en dat het GO! gestaag aan marktaandeel wint, wat erop wijst dat ouders en cursisten de kwaliteit van het onderwijs en de eigenheid van het pedagogisch project positief evalueren.

Helaas moet het GO! elk schooljaar opnieuw leerlingen weigeren wegens gebrek aan plaats. Zolang het capaciteitsprobleem geen structurele oplossing krijgt vanwege de Vlaamse overheid, kan het GO! zijn grondwettelijke opdracht om de vrije keuze te waarborgen niet naar behoren vervullen.

Per 1 februari 2017 telt het GO! in totaal 204.115 leerlingen. In vergelijking met de februaritelling van 2016 is het aantal leerlingen gestegen, met 0,18% in het kleuteronderwijs en met 3,29% in het lager onderwijs. De geboortecijfers zijn al een viertal jaren aan het afnemen, waardoor de nataliteit in het kleuteronderwijs negatief is, en toch blijft het GO! ook daar vooruitgaan. In totaal noteren we 2.183 meer leerlingen in het basisonderwijs en 1.876 meer leerlingen (+ 2,35%) in het secundair onderwijs, ondanks de dalende nataliteitscijfers.

In de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) van het GO! zitten 1.302 leerlingen. Hun aantal is licht afgenomen.

Hieronder een overzicht van de totale schoolbevolking, voor de schooljaren 2012-2013 t/m 2016-2017. Het gaat telkens om de telling op 1 februari.

Onderwijs	Niveau	Instellingen	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Leerplichtonderwijs	Basisonderwijs - gewoon	391	95.091	97.928	102.123	105.697	107.880
	Basisonderwijs - buitengewoon	36	7.456	7.534	7.256	6.797	6.470
	Secundair onderwijs - gewoon	211	74.844	76.258	77.918	79.917	81.793
	Secundair onderwijs - buitengewoon	23	5.320	5.492	5.508	5.380	5.317
	Deeltijds beroepssecundair onderwijs	17	2.301	2.365	2.457	2.562	2.655
Totaal		678	185.012	189.577	195.262	200.353	204.115
Onderwijs buiten leerplicht	Volwassenenonderwijs	28	115.183	117.071	117.083	116.413	117.175
	Deeltijds kunstonderwijs	15	12.194	12.327	12.577	12.725	12.946
	Totaal	43	127.377	129.398	129.660	129.138	130.121
Internaten*	Financierbare instellingen	35*	2.438	2.404	2.290	2.286	2.218
	Niet-gefinancierde instellingen	19	1.381	1.352	1.328	1.260	1.225
	Totaal	54	3.819	3.756	3.618	3.546	3.443

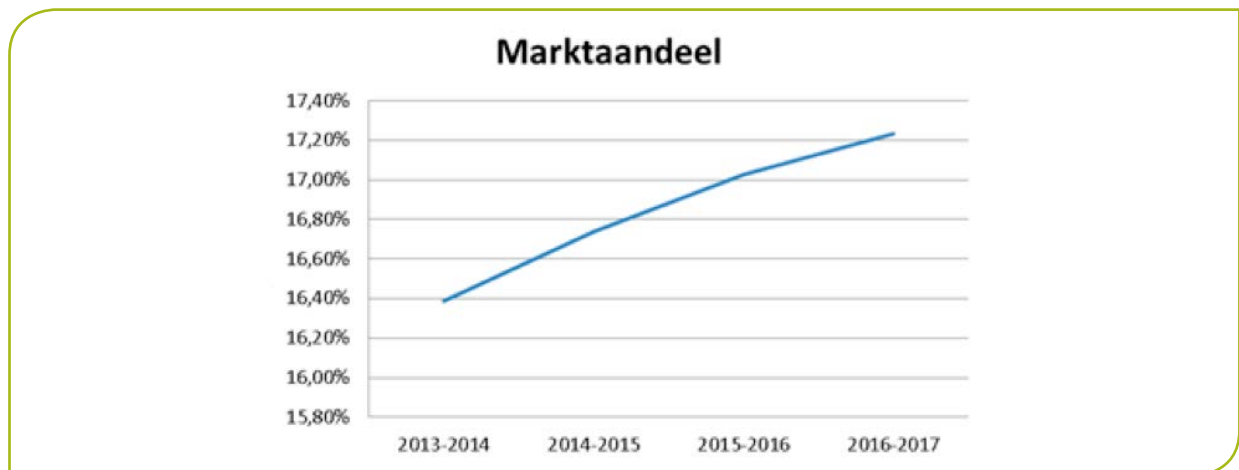
*30 internaten + 4 tehuizen

Bron: Statistisch Jaarboek departement Onderwijs

Leerplichtonderwijs⁵

Algemeen

Bij de telling van februari 2017 (schooljaar 2016-2017) volgen 204.115 leerlingen les in het gewoon en buitengewoon leerplichtonderwijs van het GO!. Het GO! heeft hiermee een marktaandeel van 17,23%.

Bij de telling van februari 2016 waren er 200.353 leerlingen en bedroeg het marktaandeel 17,03%.

Overall in het GO!, behalve in het buitengewoon onderwijs, groeit de schoolbevolking sterker dan de nataliteit. De daling in het buitengewoon onderwijs is deels te verklaren door het M-decreet: een aantal leerlingen met een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs werd met toepassing van dit decreet in het gewoon onderwijs ingeschreven.

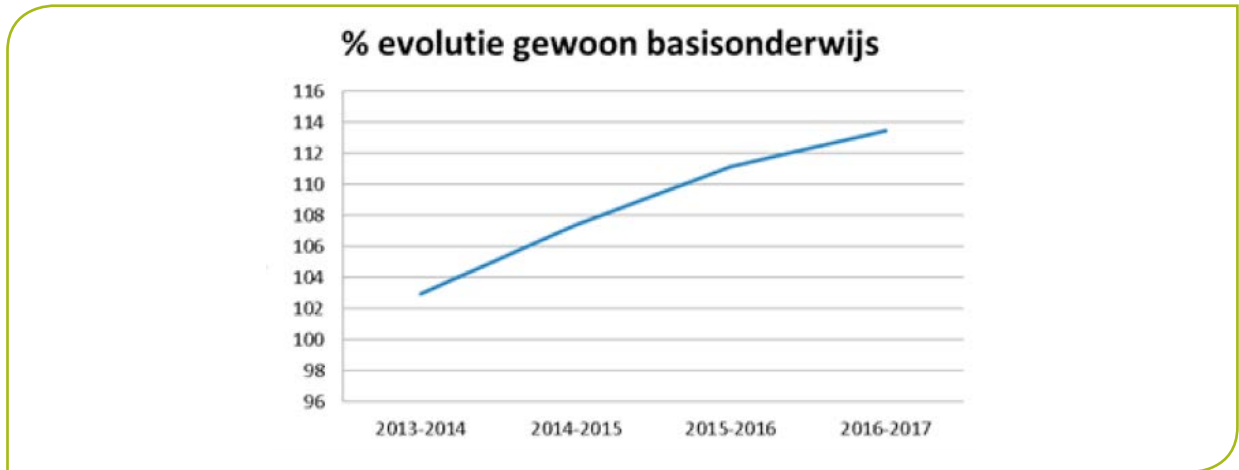
Zowel in de landelijke als in de capaciteitsgebieden stijgt het GO! marktaandeel continu.

⁵ In dit overzicht voor het leerplichtonderwijs gebruiken we onze eigen, door het departement Onderwijs geverifieerde telling. OKAN- en Franstalige leerlingen worden hier niet meegeteld.

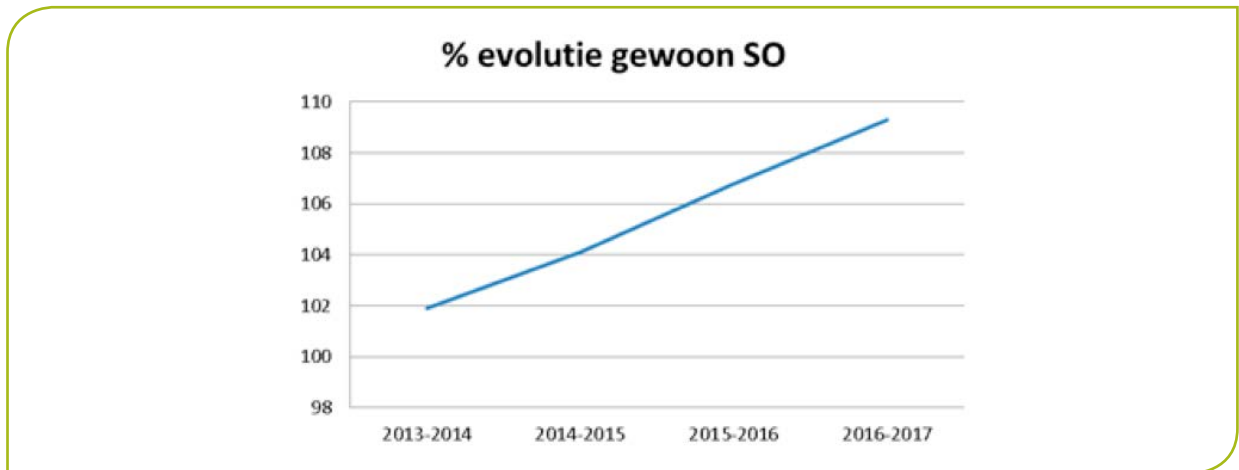
Gewoon basisonderwijs

Het gewoon basisonderwijs kent al jaren een gestage groei, zonder enige terugval.

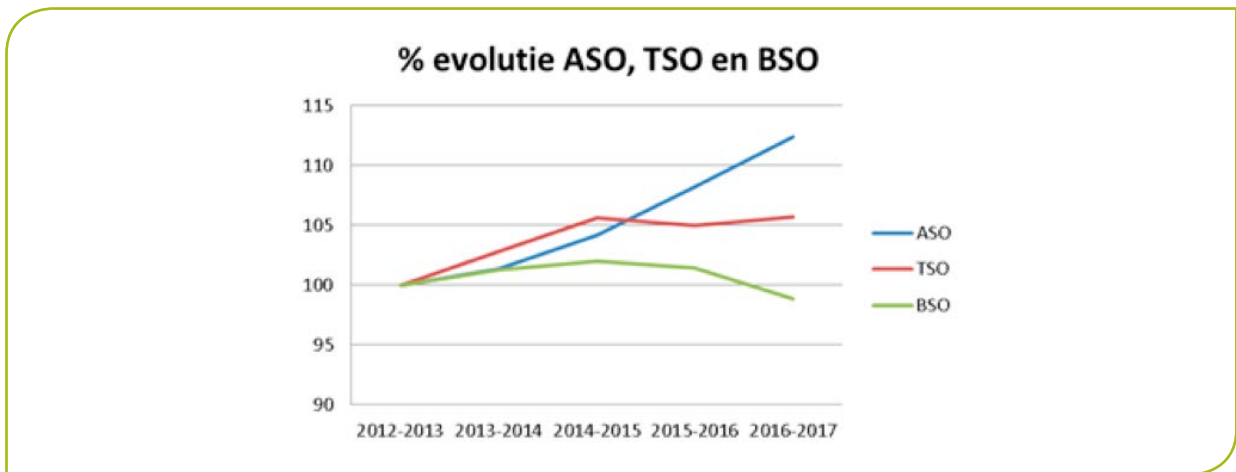
Gewoon secundair onderwijs

Het gewoon secundair onderwijs kent de laatste jaren een constante groei tot 81.793 leerlingen. Een stijging met 2,35% en een marktaandeel van 19,18%.

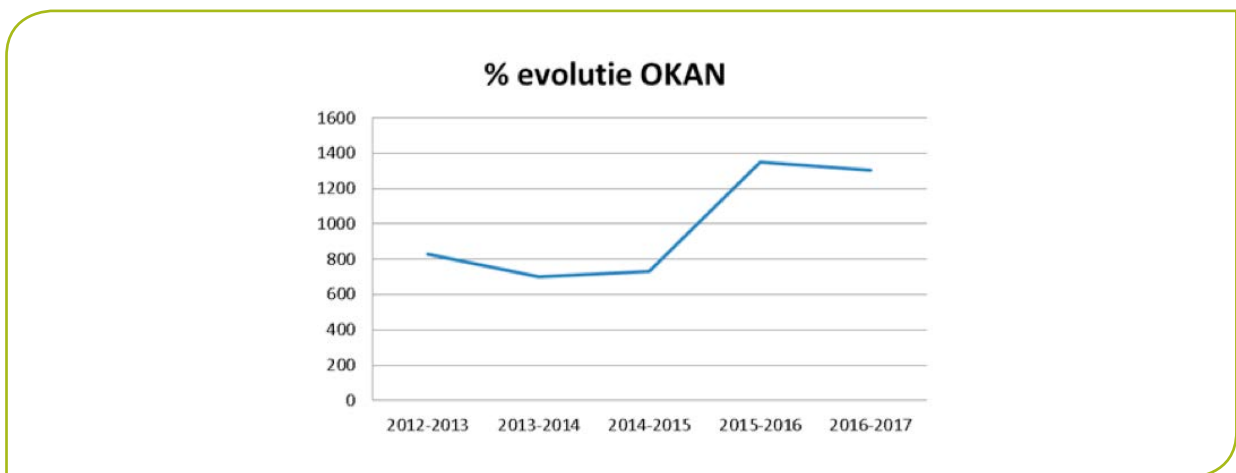
Cijfers per onderwijsvorm SO

	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2015-2016
OKAN	828	700	734	1.352	1.302
Eerste graad	22.634	23.137	23.700	24.391	25.807
ASO	19.036	19.287	19.836	20.592	21.400
TSO	12.449	12.801	13.152	13.066	13.163
BSO	17.602	17.830	17.952	17.855	17.397
HBO	1.036	1.153	1.177	1.261	1.289
KSO	1.259	1.350	1.367	1.400	1.435
Eindtotaal	74.844	76.258	77.918	79.917	81.793

Het is duidelijk dat vooral ASO een stijgende lijn kent, er is een terugval in het BSO.

Cijfers OKAN

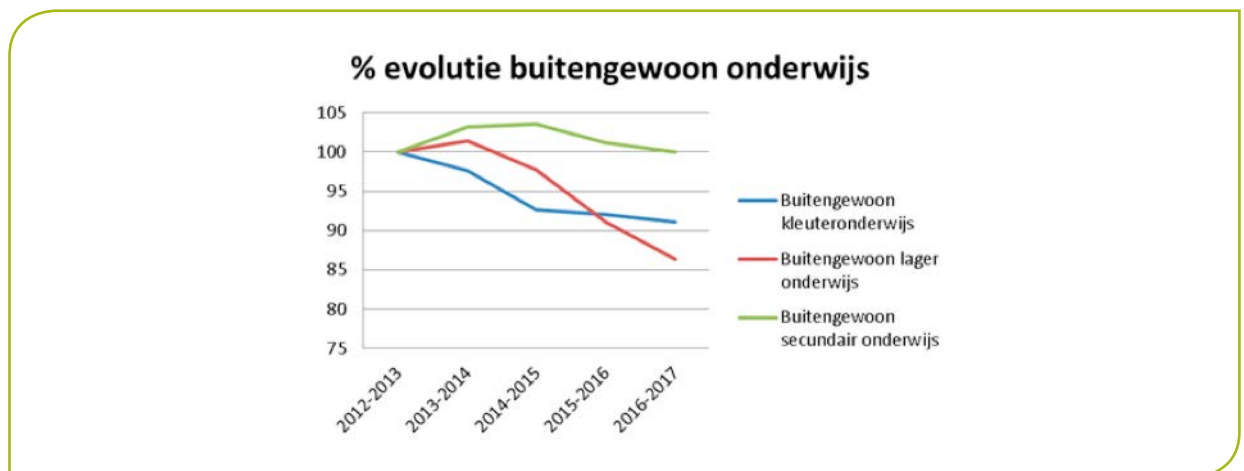
Vanaf schooljaar 2012-2013 was het aantal OKAN-leerlingen aan het dalen, maar in het schooljaar 2015-2016 - door de vluchtelingenproblematiek - verdubbelde het bijna. Het GO! had 618 OKAN-leerlingen meer dan in 2015. In het schooljaar 2016-2017 daalt het aantal OKAN-leerlingen lichtjes.

Voor de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs heeft het GO! een marktaandeel van 25%, aanzienlijk meer dan zijn marktaandeel voor het basisonderwijs. Het GO! levert dus een substantiële extra bijdrage in verhouding tot zijn leerlingenpopulatie in het basisonderwijs.

Buitengewoon onderwijs

Zoals onderstaande tabel en grafiek illustreren, vertoont het buitengewoon basisonderwijs al geruime tijd een dalende trend, die waarschijnlijk te verklaren is door onze inspanningen op het vlak van inclusie.

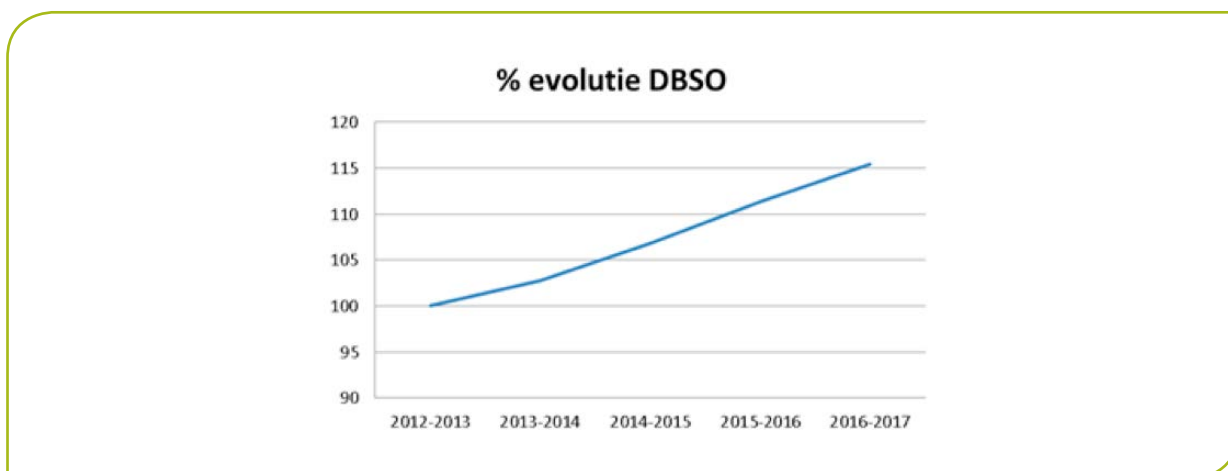
	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Buitengewoon kleuteronderwijs	663	647	614	610	604
Buitengewoon lager onderwijs	6.793	6.887	6.642	6.187	5.866
Buitengewoon SO	5.320	5.492	5.508	5.380	5.317
Totaal	12.127	13.026	12.776	12.177	11.787

Deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO)

Een sterke procentuele toename vinden we het afgelopen jaar in het DBSO, maar gezien het beperkte aantal leerlingen is dit onderhevig aan grotere procentuele schommelingen. Op 1 februari 2017 waren er in het DBSO 2.655 leerlingen ingeschreven, 93 meer dan in het schooljaar 2015-2016.

2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
2.301	2.365	2.457	2.562	2.655

Onderwijs buiten leerplicht

Het onderwijs buiten de leerplicht omvat het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs. Onze analyse van de cijfers voor het deeltijds kunstonderwijs berust op de tellingen van 1 februari, uitgevoerd door het departement Onderwijs en gepubliceerd in het Statistisch Jaarboek. We vestigen er de aandacht op dat het hier enkel de financierbare cursisten betreft. Voor het volwassenenonderwijs geldt al enkele jaren de periode van 31 maart tot 1 april als referentieperiode.

Deeltijds kunstonderwijs (DKO)

Op 1 februari 2017 waren er 12.946 cursisten ingeschreven in de kunst- en muziekacademies van het GO!, een stijging met 1,74%. Het marktaandeel stijgt met 9 basispunten.

DKO (februari)	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
cursisten	12.194	12.327	12.577	12.725	12.946
marktaandeel	7,00%	7,03%	7,15%	7,16%	7,25

Volwassenenonderwijs (VO)

Op 1 februari 2017 waren er 117.175 cursisten ingeschreven in de centra voor volwassenenonderwijs van het GO!. Dit resulteert toch in een lichte stijging van het marktaandeel tot 34,07%.

VO	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
cursisten	115.183	117.071	117.083	116.413	117.175
marktaandeel	32,28%	32,23%	32,82%	33,61%	34,07%

Internaten

Op 1 februari 2017 verbleven er in alle GO! internaten samen 2.218 financierbare internen. Zowel het aantal internen als het marktaandeel is licht gedaald tegenover het jaar daarvoor.

Internaten (februari)	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
internen	2.434	2.404	2.290	2.286	2.218
marktaandeel	21,52%	21,69%	21,40%	22,10%	22,00%

Daarnaast zijn er 19 internaten in het buitengewoon onderwijs (niet-gefinancierde instellingen).

Internaten BuO (februari)	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
internen	1.381	1.352	1.328	1.260	1.225

Internaten met permanente openstelling (IPO's)

De capaciteit van de IPO's is bij besluit van de Vlaamse regering vastgelegd. Anders dan de voormalige opvangcentra hebben zij de opdracht om voor kinderen en jongeren met nood aan jeugdhulp, perspectiefbiedende trajecten te zoeken en ze maximaal terug naar hun context toe te leiden. Omdat de IPO's intensief inzetten op contextbegeleiding, maken de kinderen en jongeren nog zelden 365 dagen per jaar gebruik van dergelijke voorzieningen en fluctueert de benutting tijdens de weekends en vakanties heel sterk. De benutting betreft het aantal nachten op jaarbasis die de internen er doorbrengen. Daarnaast monitoren wij de bezetting van de IPO's. De bezetting gaat over hoeveel procent van de capaciteit wordt gebruikt. Onderstaande tabel toont de gemiddelde bezetting per IPO voor het kalenderjaar 2017.

IPO	Capaciteit	Gemiddelde bezetting 2017
IPO Pottelberg - Kortrijk	30	100%
IPO Zonnebos - 's Gravenwezel	20	100%
IPO De Veerkracht - Lommel	30	100%
IPO De Link - Sint-Niklaas	20	100%
IPO Huis aan Zee - De Haan	70	94%
IPO De Steiger - Koksijde	40	98%
IPO Heemhotel - Neder-over-Heembeek	30	93%
IPO 24 Gavere	25	88%
TOTAAL	265	

De IPO's organiseren voor hun internen verblijf en begeleiding op schoolvrije dagen. Het verblijf op schooldagen wordt georganiseerd door de internaten van het buitengewoon onderwijs. Noch deze internaten, noch de IPO's genereren werkingsmiddelen vanuit Onderwijs. De werkingsmiddelen voor deze instellingen werden ingeschreven in onderwijsdecreet XX. Er is evenwel tegelijkertijd een bepaling ingeschreven die de Vlaamse overheid de ruimte biedt om deze middelen enkel toe te kennen als ze beschikbaar zijn.

De internaten van het buitengewoon onderwijs zijn voor hun werking afhankelijk van de werkingsmiddelen van de internaten van het gewoon onderwijs. Dat maakt dat het geheel van de internaten structureel te weinig werkingsmiddelen genereert.

De IPO's zijn voor hun werking aangewezen op middelen die voortkomen uit de solidariteit van alle scholengroepen. Deze middelen zijn in se bestemd voor het leerplichtonderwijs en worden op basis van een Raadsbeslissing aan de IPO's toegewezen volgens hun capaciteit. Daarbovenop krijgen de IPO's jaarlijks en voor de duurtijd van de transitie een bijkomende subsidiëring vanuit Welzijn.

Voor het verblijf op schoolvrije dagen georganiseerd door de IPO's en het verblijf op schooldagen georganiseerd door de internaten van het buitengewoon onderwijs heeft de overheid ook tijdens het schooljaar 2016-2017 geen werkingsmiddelen toegekend. Wij herinneren de overheid dan ook aan haar engagement uit 2009. Toen verbond ze zich ertoe om rechtsgrond te geven aan werkingsmiddelen voor de betrokken internaten.

Wij vragen dat hiervoor in de komende jaren, vanaf begroting 2018, in de eerste plaats al de vrijkomende middelen financiering kinderdagverblijven Scholengroep Brussel worden gebruikt. We dringen er ook op aan dat er nog extra budgetten worden vrijgemaakt om de jarenlange onderfinanciering op korte termijn recht te zetten.

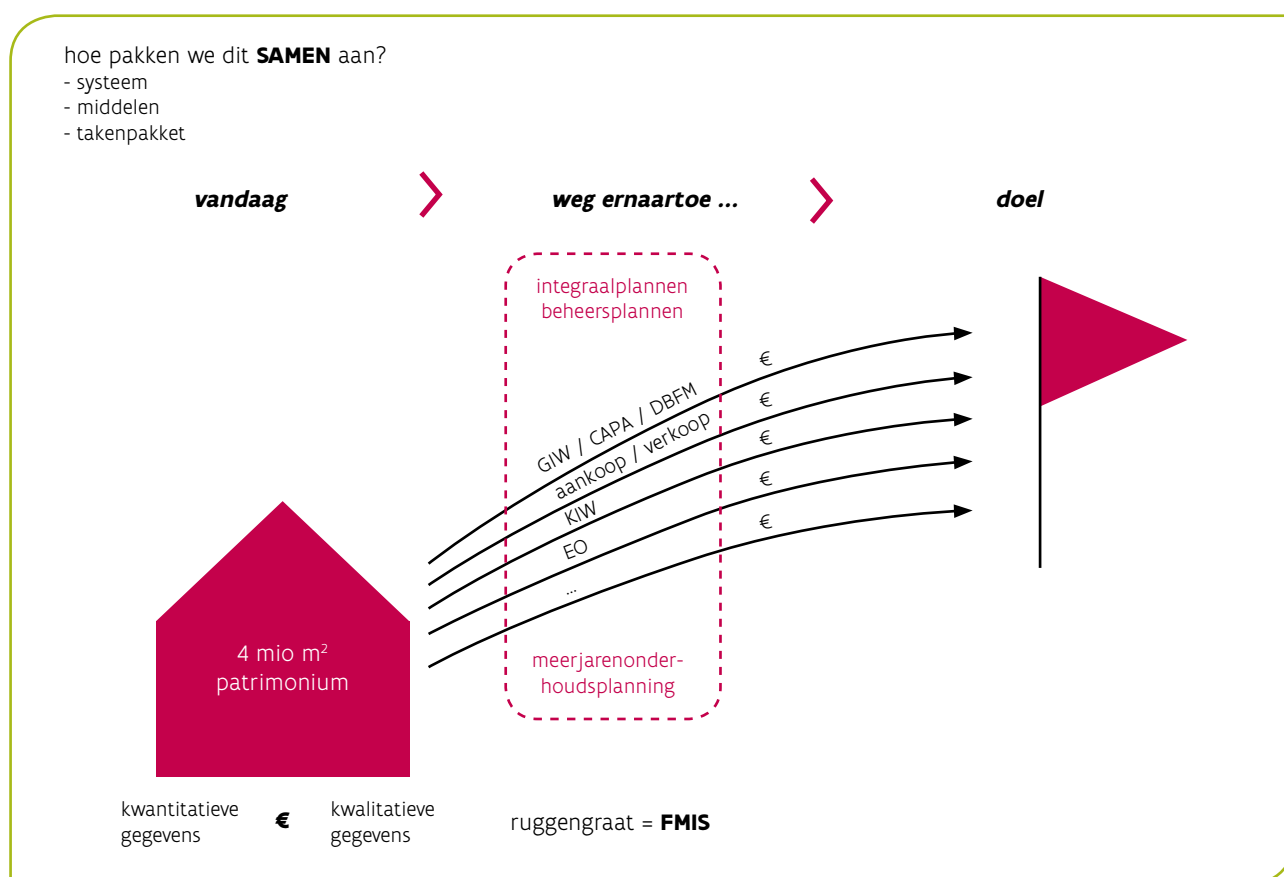
GO
iedereen VI

6. Infrastructuur

Het GO! is eigenaar en beheerder van een zeer groot patrimonium om elke dag onze onderwijsopdracht in waar te maken. Het afgelopen jaar is er sterk ingezet op de uitrol van het globale infrastructuurbeleidsplan. Dit plan versterkt de samenwerking en verdere professionalisering van het GO! als patrimoniumbeheerder, over de verschillende bestuursniveaus (centrale diensten, scholengroepen en scholen) heen. Het stelt ons in staat om met de weinige mensen en middelen het patrimonium zo goed mogelijk te beheren. Een belangrijke mijlpaal in 2017 is de goedkeuring door de Raad van de visie op infrastructuur. Daarnaast zijn de data over het patrimonium verder aangevuld om nog meer te komen tot een data-onderbouwd beleid. De verdere uitrol van het FMIS en de projecten 'Integraalplannen' en 'Monitoring' zijn hier sterke voorbeelden van.

Infrastructuurbeleidsplan in uitrol

Het globale infrastructuurbeleidsplan (eind 2016 goedgekeurd door de Raad) geeft richting en biedt duidelijkheid over aanpak, projecten, financiering, timing en verantwoordelijkheden van alle betrokkenen, om met schaarse mensen en middelen het patrimonium zo goed mogelijk te beheren. De grote uitdaging voor het GO! op het vlak van infrastructuur is de globale slechte staat van zijn scholen en hun omgeving, voornamelijk door de jarenlange onderfinanciering. Met een globaal en geïntegreerd infrastructuurbeleidsplan tracht het GO! het structurele probleem gedeeltelijk te verhelpen door zoveel mogelijk intern te verbeteren. Het plan vormt ook de kapstok voor de realisatie van de vijfde strategische doelstelling van het GO!, namelijk: *Het GO! streeft naar inspirerende, innovatieve en kwaliteitsvolle scholen door middel van een strategisch bouwbeleid.*

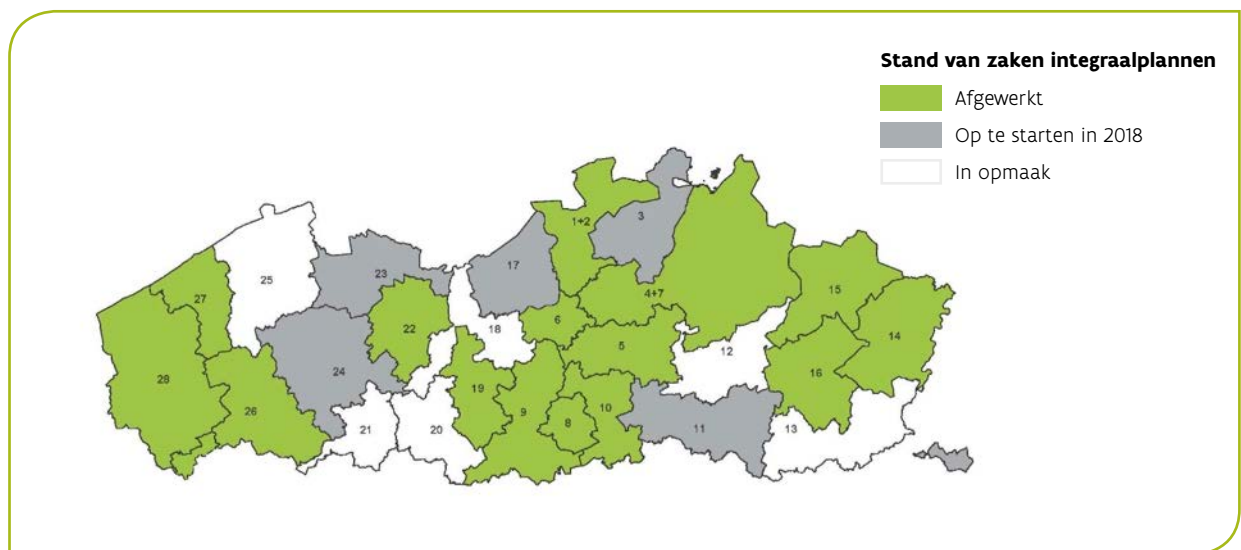
Het plan bestaat uit zes deelstappen die parallel uitgevoerd worden. In het afgelopen jaar werd een visietekst 'Globaal infrastructuurbeleid' opgesteld, die door de Raad werd goedgekeurd (zie hoofdstuk 'Speerpunten en strategische projecten').

Er werd ook vooruitgang gemaakt in het uitwerken van een methodiek om de basiskwaliteit van het GO! patrimonium in kaart te brengen. Een gebruiksvriendelijke handleiding werd uitgewerkt om de staat van alle GO! gebouwen te screenen.

Om de verschillende bestuursniveaus van het GO! beter te laten samenwerken en op elkaar af te stemmen en om de collega's op alle niveaus verder te professionaliseren in patrimoniumbeheer, liet het GO! door externen een studie 'Optimaal vastgoedbeheer voor het GO!' uitvoeren. Deze studie toont de complexiteit en omvang van ons patrimonium aan en bevestigt tegelijk de structurele onderfinanciering. Maar ze geeft ons ook concrete elementen om mee aan de slag te gaan. Zo zullen wij in de toekomst inzetten op strategisch portefeuillebeheer, lifecycle analyses, het verder verbeteren van ruimtegebruik, gemeenschappelijk aankoopbeleid, e.d. In de komende jaren werken de centrale diensten dit verder uit in samenspraak met de scholengroepen.

Het FMIS werd verder uitgebouwd. Dit stelt ons in staat om het beleid en het patrimoniumbeheer met steeds meer data te onderbouwen.

Het in 2014 gestarte project 'Integraalplannen'⁶ liep verder. Eind december 2017 waren er vijftien integraalplannen afgewerkt en vijf in ontwikkeling. Om alle integraalplannen tijdig (eind 2018) op te maken, hebben we de aanpak bijgesteld.

⁵ Een integraalplan is een beleidsinstrument voor een scholengroep om een strategie uit te schrijven voor het onderwijs van de toekomst. De scholengroep wordt in zijn globaliteit in kaart gebracht, waarna een aantal strategische projecten op een conceptueel niveau wordt uitgewerkt.

Het GO! patrimonium

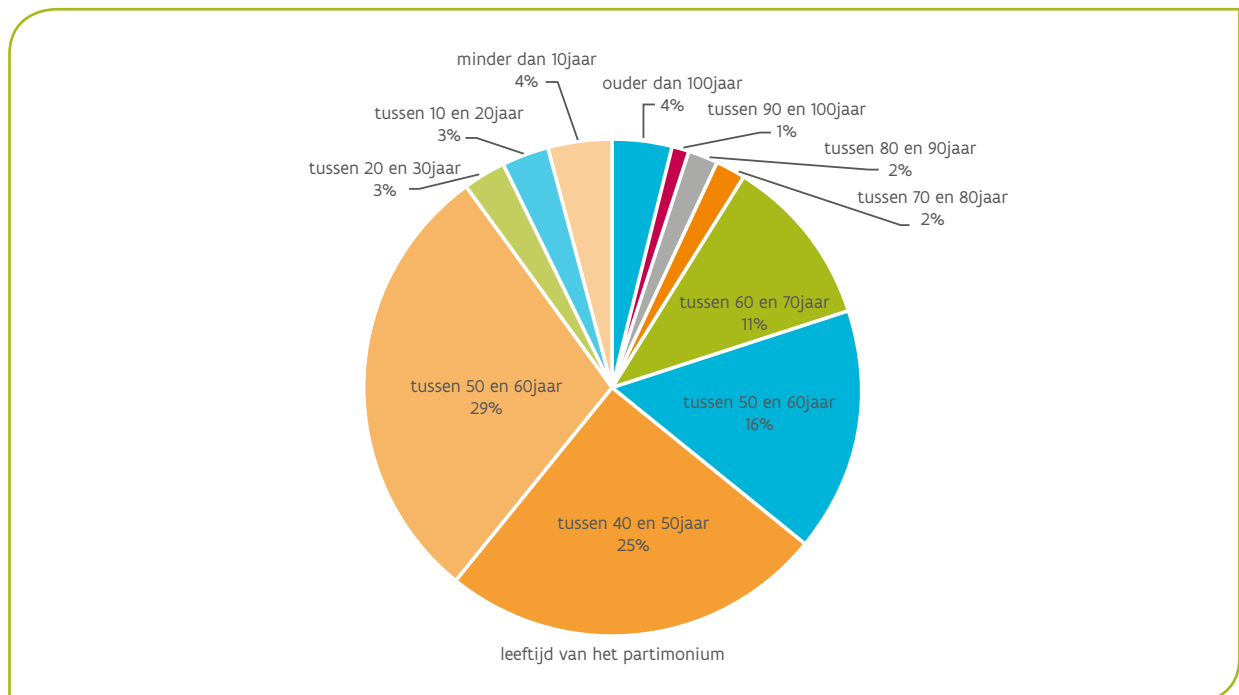
Onze schoolgebouwen staan ten dienste van onze leerlingen, leerkrachten, medewerkers, cursisten en andere gebruikers die dagelijks het PPGO! waarmaken. Infrastructuur is een middel om het PPGO! nog concreter en zichtbaarder te vertalen in onze scholen.

De zorg voor de omgeving waarin onze leerlingen en cursisten worden ondergebracht is een gezamenlijke bevoegdheid van de Raad van het GO! en de scholengroepen, zoals bepaald in art. 36-3° van het Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs van 14 juli 1998.

Voor de investeringen in schoolgebouwen beschikt het GO! over middelen uit de Vlaamse begroting en middelen die het zelf genereert uit beheer en de verkoop van gebouwen en gronden. Het GO! beheert ongeveer 4 miljoen m² gebouwoppervlakte. In verhouding tot die omvang zijn de beschikbare middelen veel te beperkt. Deze structurele onderfinanciering die al jaren aansleept, heeft tot gevolg dat de gebouwen van het GO! geleidelijk maar ontegensprekelijk aftakelen. Met de uitrol van het globale infrastructuurbeleidsplan trachten we dit structurele probleem te beperken. Maar vanwege de overheid is er een heuse inhaalbeweging nodig om tot een aanvaardbare basiskwaliteit in al onze schoolgebouwen te komen.

Eigenschappen van het patrimonium

Het GO! patrimonium heeft een gemiddelde leeftijd van 45 jaar. Een aanzienlijk deel ervan bestaat bovendien nog altijd uit oude ruimte- en energieverwendende paviljoenstructuren. Onderstaande figuur geeft de veroudering van ons patrimonium weer. Ondanks de grote inspanningen van de overheid met programma's als 'Scholen van Morgen', is het overgrote deel van het patrimonium ouder dan 30 jaar. Er zijn dus structurele investeringen nodig.

Het GO! patrimonium strekt zich uit over heel Vlaanderen en Brussel.

Gedeelde bevoegdheden met een sterke samenwerking

Krachtens het Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs wordt het patrimonium van het GO! met een gedeelde bevoegdheid beheerd door de centrale diensten, de scholengroepen en de scholen. Daartoe is een sterke samenwerking nodig tussen de drie bestuursniveaus. Bij alle projecten zijn onze scholengroepen en scholen nauw betrokken. Tijdens vijf netwerkdagen voor de infrastructuurverantwoordelijken werd in het afgelopen jaar intensief gewerkt aan betere samenwerking tussen de centrale diensten en de scholengroepen, maar ook aan kennisuitwisseling tussen de scholengroepen onderling.

Middelen

Het GO! krijgt jaarlijks een budget vanuit de Vlaamse overheid. Als we rekening houden met het aantal leerlingen en met het principe dat een gebouw om de 50 jaar vervangen wordt, en in de veronderstelling dat alle gebouwen in goede staat worden onderhouden, heeft het GO! jaarlijks minstens € 167 miljoen nodig voor het vervangen en onderhouden van de gebouwen. Het GO! ontvangt jaarlijks veel minder middelen, met het gevolg dat het patrimonium gestaag en onherroepelijk aftakelt en aan waarde verliest. De middelen die nodig zijn om dit patrimonium in verval terug in goede staat te krijgen, worden geschat tussen € 3 miljard en € 3,9 miljard.

Budgettair zijn er middelen voor scholeninfrastructuur bij gekomen, naast de basisdotatie. Die bijkomende middelen zijn gekleurd (bv. voor extra capaciteit) of zijn verbonden aan zeer specifieke formules (bv. DBFM). De jaarlijkse basisdotatie is al meer dan twintig jaar een vast bedrag. Twintig jaar lang werd dit bedrag niet aangepast aan de verdrievoudigde bouwkosten; twintig jaar lang werd de verdeling over de onderwijsverstrekkers niet aangepast aan gewijzigde leerlingenaantallen en marktaandelen. Dit budget wordt bovendien bepaald op basis van een aantal m² per leerling dat veel kleiner is dan het Normenbesluit⁷ bepaalt.

De jaarlijkse dotatie wordt opgesplitst volgens de bevoegdheden omschreven in het *Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs*. Dit onderdeel van het jaarverslag betreft de middelen voor grote bouw- en renovatieprojecten die beheerd worden door de centrale diensten van het GO!.

Naast de jaarlijkse dotatie ontvangt het GO! ook middelen vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor specifieke projecten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en genereert het eigen middelen uit verkoop, e.d. In het afgelopen jaar werden daarenboven middelen toegekend voor een specifiek doel, al dan niet vanuit een ander beleidsdomein.

De versnippering van de middelen maakt het moeilijk om een coherent beleid te voeren. Met de capaciteitsmiddelen worden projecten gerealiseerd in gemeenten waar volgens de capaciteitsmonitor over alle onderwijsverstrekkers heen te weinig stoeltjes beschikbaar zijn. In gemeenten waar er volgens de capaciteitsmonitor over alle onderwijsverstrekkers heen voldoende plaats is, maar waar het GO! leerlingen moet weigeren en dus de vrije keuze niet kan waarborgen, is het niet mogelijk om deze middelen te gebruiken. Hieronder een overzicht:

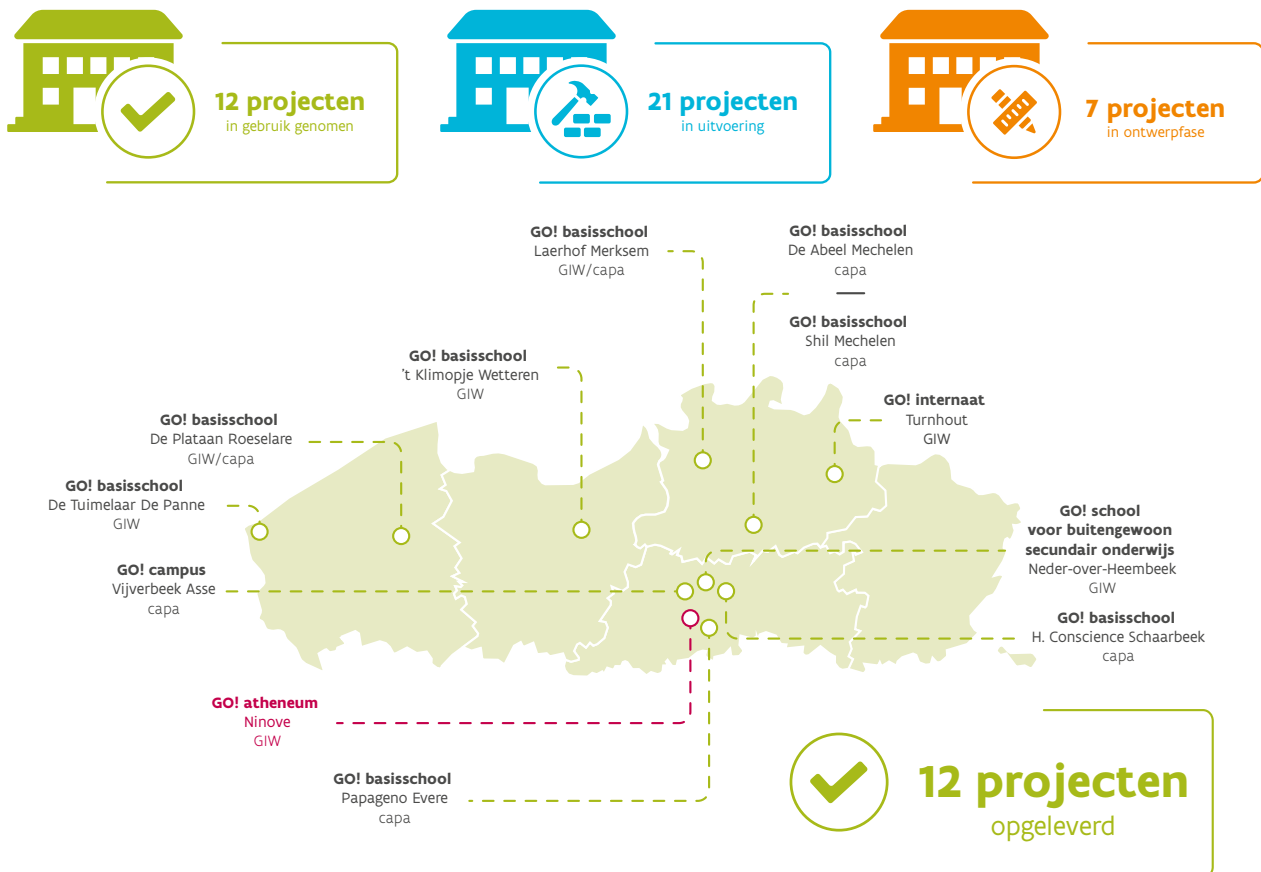
⁷ Besluit van de Vlaamse Regering van 5 oktober 2007 houdende vaststelling van de regels die de behoefte aan nieuwbouw of uitbreiding bepalen en van de fysische en financiële normen voor de schoolgebouwen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding

⁸ Door de wijziging in de wetgeving rond overheidsopdrachten werd de besteding van de capaciteitsmiddelen doorgeschoven van eind 2017 naar begin 2018.

Realisaties en werking

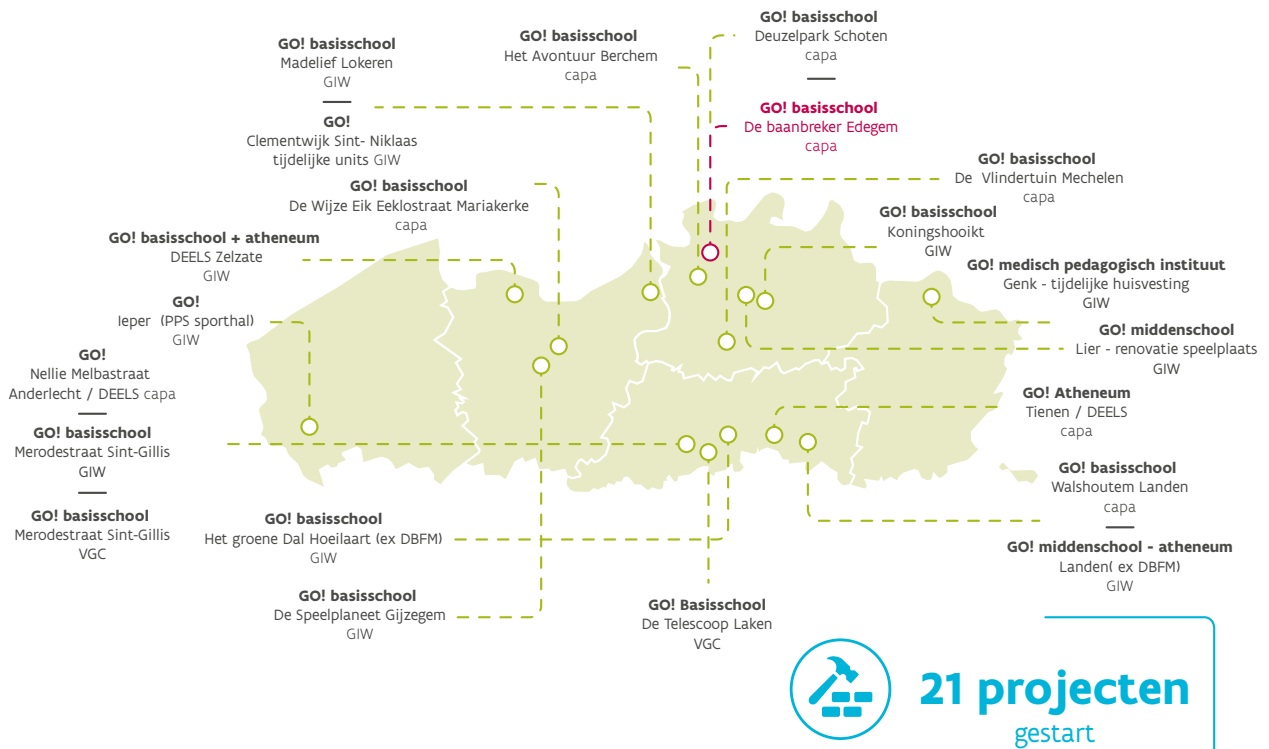
Grote bouw- en renovatieprojecten

Ter vervanging, renovatie en uitbreiding van het patrimonium realiseert het GO! jaarlijks grote bouwprojecten met de dotatie die het van de overheid ontvangt, met gekleurde capaciteitsmiddelen en door herinvestering van eigen middelen. Zo werden in het voorbije jaar twaalf grote bouwprojecten in gebruik genomen, samen goed voor € 40,5 miljoen. Van 21 grote bouw- en renovatieprojecten werden de werken gestart, in totaal voor ongeveer € 37,8 miljoen aan bouw- en bijbehorende kosten. Het gaat om acht capaciteitsprojecten, elf projecten via de reguliere budgetten en twee projecten samen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Verder werd de ontwerpfase opgestart voor zeven projecten. Het gaat om vijf capaciteitsprojecten en twee projecten via de reguliere middelen.

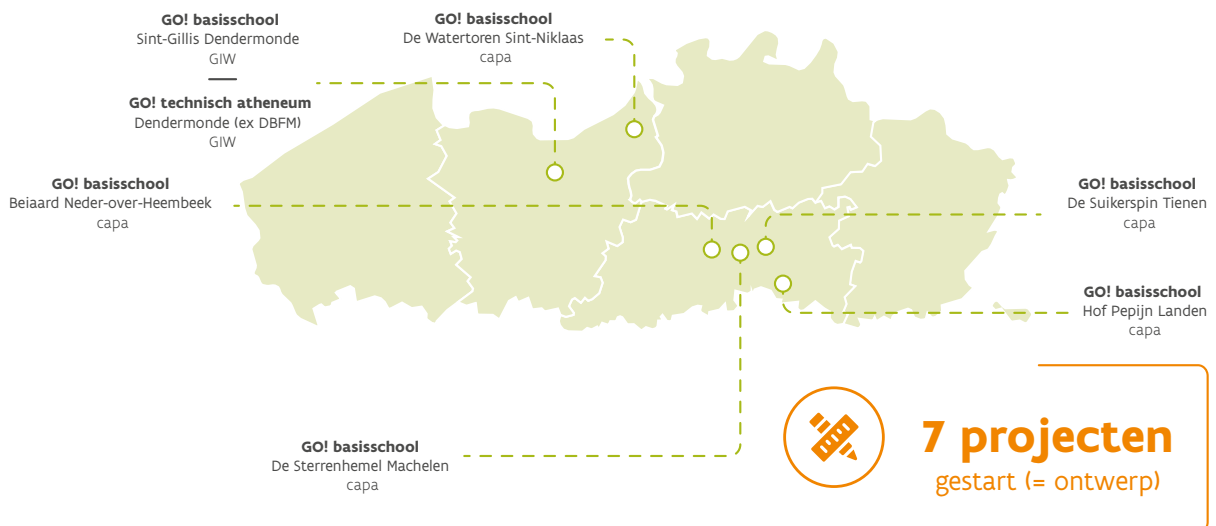
Project in de kijker: GO! atheneum Ninove

De ruime campus in het centrum van Ninove biedt plaats voor de basisschool, de middenschool en het atheneum. Door een sterke groei de afgelopen jaren was er een groot ruimtetekort dat voorlopig werd opgevangen met tijdelijke klascontainers. Op basis van een masterplan met een sterke ruimtelijke visie werden op deze campus drie bouwprojecten uitgevoerd; een basisschool, een middenschool en een labgebouw.

Project in de kijker: GO! basisschool De Baanbreker Edegem

GO! basisschool De Baanbreker is een innovatieve nieuwe basisschool, ontworpen door Areal Architecten, die met capaciteitsmiddelen in Edegem wordt gebouwd. Deze school wordt opgericht op de campus van het GO! technisch atheneum Da Vinci. Ze zal geen traditionele klassen meer hebben, maar leerunits en een open leercentrum, gericht op zelfstandig en onderzoekend leren. Om een aantal lokalen dubbel te kunnen gebruiken wordt de nieuwe basisschool ruimtelijk gekoppeld aan het internaat op de site.

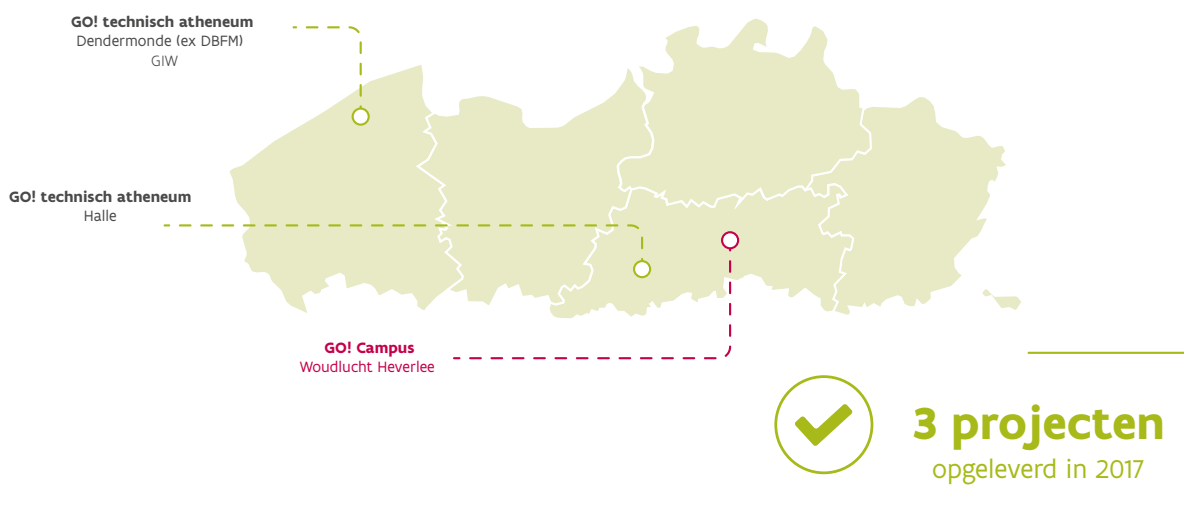
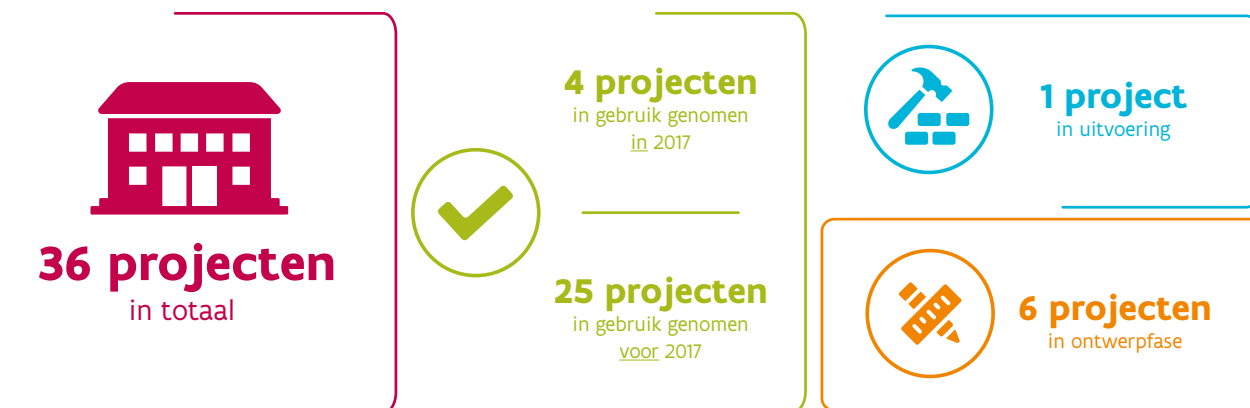

Eind 2017 bevatte de nieuwbouwplanning 152 projecten. Deze projecten bevinden zich in verschillende fasen, van project-definitie over ontwerp, uitvoering tot voorlopig opgeleverd.

Design-Build-Finance-Maintain

Scholen van Morgen

Het GO! heeft 36 projecten om te realiseren via de DBFM-formule onder de leiding van 'Scholen van Morgen'. Het betreft een bruto vloeroppervlakte van 115.500 m² schoolgebouwen.

Project in de kijker: GO! campus Woudlucht Heverlee

In Heverlee werden de sterk verouderde paviljoenen en tijdelijke klascontainers van GO! campus Woudlucht (BuBaO en BuSO) vervangen door een nieuwbouwproject van 10.500m². Het nieuwe complex bestaat uit vijf nieuwe gebouwen met o.a. moderne klas-, vak- en labolokalen, aangepaste lokalen voor de autiwerking, een sportzaal en een ondergrondse parking waardoor heel wat geparkeerde auto's uit de straten verdwijnen.

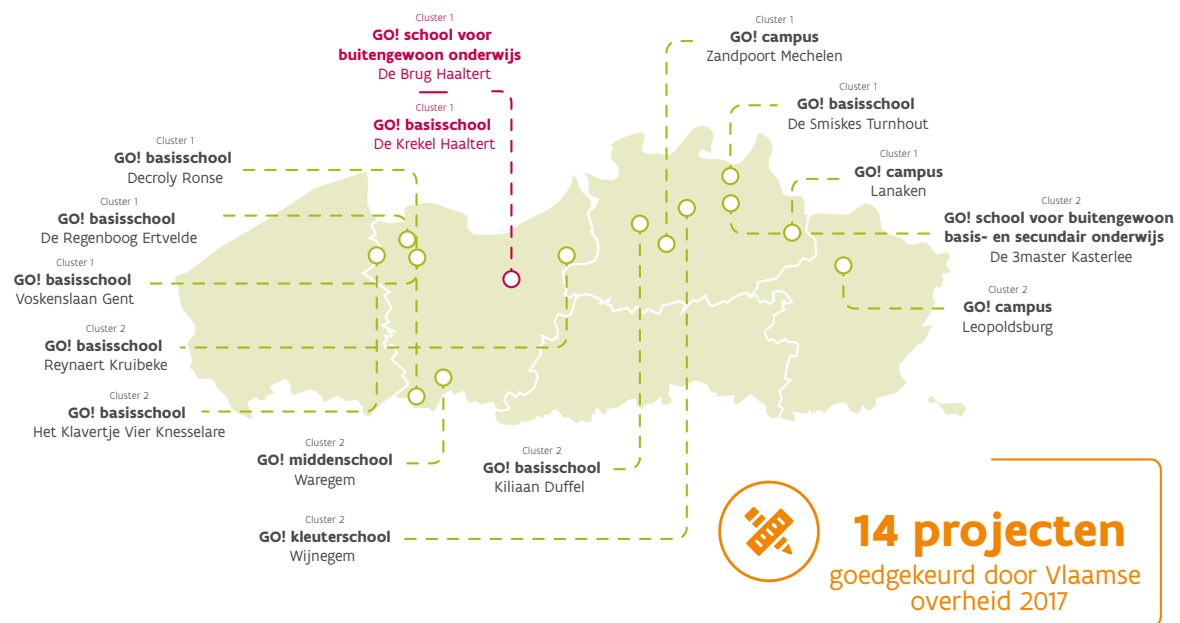
Selectie DBFM2

In 2017 werd het Decreet betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via project specifieke DBFM-overeenkomsten goedgekeurd. Dit voorziet in € 36,5 miljoen beschikbaarheidsvergoeding om te investeren in schoolinfrastructuur, te realiseren via DBFM2. Voor het GO! betreft het 47.295 m² extra te ontwikkelen infrastructuur. In tegenstelling tot de DBFM-projecten via 'Scholen van Morgen' zal het GO! zelf de volledige verantwoordelijkheid hebben over de procedure, het projectmanagement, de opvolging van het onderhoud, e.d.

Om een selectie te kunnen maken werden op basis van de meerjarenplanning de projecten onderzocht op

- noodzaak;
- strategie en langetermijnvisie;
- aantal instellingen die er voordeel uit halen;
- de selectiecriteria binnen DBFM2 en opgenomen worden in een cluster.

Er werden 14 bouwprojecten geselecteerd, verdeeld over twee clusters. Er werd gekozen om de opdrachten via twee clusters in de markt te zetten, om zo meer zekerheid te hebben over het realiseren van de projecten. Eind 2017 werkte het GO! actief mee met het projectbureau van de overheid om de clusters zo snel mogelijk te kunnen publiceren.

Project in de kijker: GO! basisschool De Krekel en GO! basisschool voor buitengewoon onderwijs De Brug in Haaltert

Het project in Haaltert is een pilootproject voor het creëren van een inclusieve schoolomgeving. De Krekel en De Brug bouwen op deze site samen een nieuwe school met een maximaal inclusief concept. De scholen zullen niet enkel dezelfde ruimtes delen, maar ook pedagogisch sterk samenwerken.

Project 'naschools openstellen schoolsportinfrastructuur'

De Vlaamse regering lanceerde in het afgelopen jaar de eerste oproep voor een projectsubsidie voor het naschools openstellen van sportinfrastructuur. Dankzij deze oproep ontvingen tien GO! scholen van de in totaal 53 geselecteerde scholen extra middelen om hun schoolsportinfrastructuur te verbeteren en ook buiten de schooluren ter beschikking te stellen van sportclubs en sportdiensten. Het totale bedrag bedraagt € 1,7 miljoen, waarvan de helft wordt gefinancierd door Sport Vlaanderen. De andere helft wordt gefinancierd met reguliere middelen van het GO!.

Klimaatfonds

Er werden vijf projecten vastgelegd op middelen die het GO! krijgt in het kader van het Vlaams Klimaatfonds, waarvan één project voor een beperkte stookplaatsrenovatie, drie voor de isolatie van het dak of de zoldervloer en één project voor het vervangen van vensters en het isoleren van de gevels. Daarnaast werd een grootschalige campagne gevoerd rond het instellen van stookplaatsen.

Zonneplan: fotovoltaïsche installaties

Een van de elf klimaatacties van Onderwijs behelst de energielening voor zonnepanelen op schooldaken voor een totaal bedrag van € 5 miljoen. Voor 2017 werd aan het GO! € 1,1 miljoen toegekend.

De gebouwen werden geselecteerd op basis van het bouwjaar (gebouwen van 2006 of jonger) en dan op basis van een aantal selectiecriteria (vermeden CO₂, terugverdientijd, projectkosten per geproduceerde kWh). Voor de uitvoering van deze projecten wordt er afgenomen van het raamcontract dat het Vlaams EnergieBedrijf (VEB) voor deze actie heeft opgezet.

Samenwerking met andere partners

Om de GO! middelen te optimaliseren en opportuniteiten te capteren worden er samenwerkingsverbanden met partners gesloten, gaande van de samenwerking om met gedeelde kosten een sporthal op te richten tot het uitvoeren van een PPS-project.

Het pilootproject 'PPS Hasselt' werd in de markt gezet. Enkele locaties werden vermarkt om te kunnen zorgen voor een nieuwe topsportschool met sportvoorzieningen. Door dit via een PPS (publiek-private samenwerking) te realiseren ontvangt het GO! ook een bepaalde return van de ontwikkeling van de sites. Dit project wordt momenteel verder uitgevoerd.

In Ieper zal een sporthal gebouwd worden in cofinanciering met AG Vauban van de Stad Ieper. De verdeelsleutel Ieper/GO! is resp. 2/3 – 1/3. Tijdens de schooluren zal de sporthal uitsluitend ter beschikking staan van de school. Na de schooluren, in weekends en vakanties zullen verschillende Ieperse sportclubs hier kunnen trainen. De bouw is gepland voor 2018.

Vastgoedtransacties

Om het ontoereikende budget voor nieuwbouw, renovatie en onderhoud van het GO! patrimonium aan te vullen, verkoopt het GO! gronden en gebouwen die niet langer voor onderwijs worden gebruikt. Een percentage van de verkoopprijs gaat rechtstreeks naar de betrokken scholengroep voor het onderhoud van hun gebouwen. In het afgelopen jaar werden gronden en panden verkocht ter waarde van bijna € 5 miljoen. 35% hiervan zijn gronden, 65% zijn gebouwen. De belangrijkste dossiers waren de verkoop van een domein in Diest (Boudewijnvest 4) voor ca. € 1,6 miljoen en in Leopoldsburg voor € 2,1 miljoen.

Daarnaast sloot het GO! een 20-tal overeenkomsten in de vorm van zakelijke rechten, grondruil, erfpachten en opstalrechten. Er werd één onteigening gerealiseerd.

Net-brede projecten in het kader van patrimoniumbeheer

Project 'Monitoring'

Het project 'Monitoring' werd in het afgelopen jaar opgestart met het doel op een geijkte manier voor het volledige patrimonium een basisset van vastgoedgegevens te verzamelen. Het betreft data zoals de staat van de gebouwen, het bouwjaar, de gebouwtypologie, het gebruik e.d. Onder meer dankzij deze set van data zal het management voor elk gebouw een beheerbeslissing kunnen nemen (desinvesteren, investeren of consolideren). Op die manier zijn investeringen en onderhoudswerken aan een gebouw altijd mogelijk met een langetermijnvisie. In combinatie met de integraalplannen zal het resultaat van dit net-brede project het GO! in staat stellen om de juiste prioriteiten te bepalen voor bouw- en andere projecten. Er werd ook een gebruiksvriendelijke handleiding met sjablonen ontwikkeld. Het effectief capteren van de gegevens is gepland voor 2018.

Facilitair Management Informatie Systeem (FMIS)

Het FMIS is een softwaretoepassing waarin alle belangrijke facilitaire informatie van het GO! wordt opgeslagen (databank) en dat tegelijk de businessprocessen rond infrastructuur ondersteunt. Het enkele jaren geleden aangekochte systeem MyMCS wordt stapsgewijs geconfigureerd en in gebruik genomen. In het voorbije jaar werd het grootste deel van de opgemeten gebouwen ingeladen in het systeem. De module 'Contracten' (huur en andere) werd opgestart. Het meldingssysteem GO! fixit werd herzien en MyMCS werd geüpgraded.

7. Personeelsbewegingen in de centrale administratieve diensten

Op 1 januari 2017 werkten er in de administratieve diensten van het GO! 163 vastbenoemde en 34 contractuele personeelsleden. Zes personeelsleden gingen in het afgelopen jaar met pensioen, negen personeelsleden verlieten het GO! om andere redenen. Er werden twaalf nieuwe medewerkers in dienst genomen. Op 31 december 2017 sloten onze diensten het jaar af met 154 vastbenoemde en 40 contractuele personeelsleden.

Evolutie van het personeelsaantal

Bovenstaande infographic geeft de evolutie van het personeelsaantal in koppen weer vanaf 30 juni 2014 voor de administratieve diensten van het GO!. Volgens de door de Vlaamse regering, opgelegde besparing in koppen moeten de administratieve diensten van het GO! tegen het einde van de legislatuur twee koppen bespaard hebben. Eind 2017 hebben ze al 31 koppen bespaard.

Dit is een rechtstreeks gevolg van de € 1,457 miljoen aan personeelsbesparingen in enge zin (exclusief de besparing via de vergrijzingskosten) die tijdens deze legislatuur aan het GO! wordt opgelegd. Ondanks de sterke besparing die het GO! tijdens de vorige legislatuur al had gerealiseerd, wordt het GO! nu op een lineaire wijze mee gevat in een besparingsdoelstelling van de Vlaamse regering, waarvoor het voorzitterscollege uiteindelijk de methodiek heeft uitgetekend. Het GO! betreurt dit. De Vlaamse regering zou correcter gehandeld hebben indien ze met het GO! afzonderlijke besparingsdoelstellingen besproken had; met andere entiteiten heeft ze dit wel gedaan. Een dergelijk eenzijdig koppenverhaal, dat geen aandacht heeft voor de taakstelling van een entiteit, gaat voorbij aan de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening.

Vaste benoeming en bevordering

Het in maart 2016 goedgekeurde aangepaste personeelsplan voorzag in het verder reduceren van het aantal voltijdse eenheden (VTE's) tot 178, op basis van een optimalisatieoefening ingegeven door de door de overheid opgelegde besparingen en de op te nemen kerntaken. De initiële personeelsformatie die tot 2013 van kracht was, voorzag in 218 VTE's, maar het door de overheid toegekende budget dwong ons om dit te verminderen.

Het in 2016 opgemaakte wervingsplan, waarmee we, gespreid over twee jaar, de kwalitatieve en kwantitatieve personeelsbehoeften als gevolg van het aangepaste personeelsplan gedeeltelijk wilden lenigen, werd in het voorbije jaar verder uitgevoerd. Acht contractuele personeelsleden werden toegelaten tot de proeftijd met het oog op vaste benoeming. Op 31 december 2017 is 79% van de personeelsleden bij de administratieve diensten vastbenoemd. Eind 2016 ging het om 82%.

De loonkosten voor statutaire personeelsleden bij het GO!, een entiteit met rechtspersoonlijkheid, zijn hoger dan die voor contractuele personeelsleden. Daarom, en ook door de impact van de personeelsbesparingen en de onzekerheid over de beschikbare middelen, wordt meer en meer geopteerd om nieuwe personeelsleden in eerste instantie contractueel te werven.

Er werd ook gestart met het vacant verklaren en invullen van een aantal bevorderingsfuncties. In de loop van 2017 werden twaalf personeelsleden bevorderd. Het gaat hier in feite om een inhaaloperatie. Sinds 2004 was er geen enkele bevorderingsronde meer doorgevoerd, behalve voor de mandaatfuncties van afdelingshoofd en afgevaardigd bestuurder.

Ten slotte werden zeven contractuele personeelsleden vastbenoemd.

Actieplan Welzijn

In het voorbije jaar werd verder uitvoering gegeven aan een specifiek actieplan Welzijn 2016-2018, dat via participatie van de medewerkers tot stand kwam, naar aanleiding van de personeelspeiling 2016 en een welzijnsbevraging. Dit plan focust prioritair op acties in drie grote clusters: leiderschap, samenwerken-teamwerking en communicatie-informatie. De waarden van het PPGO! lopen als een rode draad door alle acties.

Leiderschap

De leidinggevendenden doorliepen een ontwikkelingstraject. Er werd een 'Leiderschapscharter' opgemaakt en ondertekend, gevolgd door een ontwikkelingstraject (individueel en als groep), teamcoaching, individuele coaching, opleiding coachende vaardigheden, intervisies enz.

Teamwerking

We maken teams sterker door leiderschap te versterken en het samenwerken te bevorderen. Er werd een planningsdag georganiseerd (doelstellingencascade), teamopdrachten werden helder geformuleerd en er is een aanbod van workshops waarin teams kunnen werken aan open communicatie, wederzijdse feedback, veerkracht, enz.

Communicatie en informatie (intern communicatieplan)

Het intranet wordt vernieuwd: de toepassing 'Wie is wie?' wordt uitgebreid met 'wie doet wat'. Er worden interne campagnes gevoerd (cultuur), de doorstroming van informatie over beleidsbeslissingen wordt verbeterd.

Via de stuurgroep Welzijn en de afdelingswerkgroepen worden welzijnsacties opgezet. Ook de werkgroep GOled in je vel blijft actief en werkt initiatieven uit rond gezonde voeding, beweging en psychosociaal welzijn.

2017 stond in het teken van de waarde 'openheid'. Openheid is een doelstelling voor elke afdeling en is opgenomen als ontwikkelingsdoelstelling voor elk individueel personeelslid. Sommige afdelingen of teams hebben deze waarde expliciet nog verder invulling gegeven met de vertaling in het team van specifieke gedragsindicatoren.

8. Werkingsmiddelen

Bij de opstart van het GO! heeft de overheid middelen vrijgemaakt voor de overkoepelende ondersteunende administratie. En zoals bij de andere onderwijsverstrekkers zijn er middelen voor de scholen. De scholengroepen daarentegen ontvangen geen middelen om de scholen te ondersteunen in hun opdracht.

Sinds de dotatie werkingsmiddelen 2009 wordt rekening gehouden met de sociale achtergrond van de leerlingen in het gewoon onderwijs en ligt de lat gelijk tussen de verschillende onderwijsnetten. De middelen die de overheid toekent, worden op basis van door de Raad GO! vastgelegde criteria verdeeld over de scholengroepen, die ze op hun beurt, via een beslissing van hun raad van bestuur, verder verdelen over de scholen.

In de begroting van het departement Onderwijs en Vorming voor alle onderwijsverstrekkers samen werden deze bedragen opgenomen:

in € 1.000	Begrotings- aanpassing 2016	Begrotings- aanpassing 2017	Verskil	
Gewoon basisonderwijs	457.304	461.638	+4.334	+0,95%
Buitengewoon basisonderwijs	40.040	39.075	-965,0	-2,41%
Gewoon secundair onderwijs	414.953	416.068	+1.115	+0,27%
Buitengewoon secundair onderwijs	27.511	27.369	-142,0	-0,52%
Internaten	23.394	23.613	+219	+0,94%
Deeltijds kunstonderwijs	4.574	4.578	+4	+0,09%

De stijgingen en dalingen zijn hoofdzakelijk te verklaren door de evolutie van het aantal leerlingen tussen 2015 en 2016. De leerlingencijfers van 2016 worden gebruikt om de dotatie van 2017 te bepalen.

De 'eenmalige' besparingen op werkingsmiddelen voor de dotatie 2015 (2,3% in het basisonderwijs en 4,5% in het secundair onderwijs) zijn ook op de dotatie 2017 toegepast. Dat betekent een verlies van € 6,25 miljoen.

Daarenboven werden de werkingsmiddelen in 2017 niet geïndexeerd, waardoor het GO! € 3,25 miljoen minder kreeg. Door deze besparingen kreeg het GO! in 2017 maar € 178 miljoen voor het leerplichtonderwijs in plaats van € 187,5 miljoen.

Het GO! ontvangt de volgende bedragen (in euro) per leerling:

Dotatie werkmiddelen per leerling	2016	2017
Basisonderwijs	723,34	714,14
Buitengewoon basisonderwijs	1.245,07	1.284,03
Secundair onderwijs	1.019,89	1.015,24
Buitengewoon secundair onderwijs	1.281,57	1.289,11
Internaten	825,76	851,22
Deeltijds kunstonderwijs	131,30	129,15

Ook al groeit het aantal leerlingen in het **deeltijds kunstonderwijs** van het GO! constant aan, toch is door de bijkomende besparingen (vanaf 2015) bij de overheid het bedrag dat het GO! per leerling krijgt, gedaald van € 166 in 2009 naar € 129,15 € in 2017. De scholengroepen passen dit verschil in de feiten bij, maar dat gaat ten koste van andere onderwijsniveaus en -vormen.

Wij vragen dat het bedrag van de dotatie wordt opgetrokken naar de reële kostprijs van een leerling in het deeltijds kunstonderwijs en dat het wordt teruggezet op (minimaal, gezien het niet-indexeren) € 166 per leerling. Wij vragen ook dat het bedrag van de dotatie vervolgens mee evolueert met de groei van de schoolbevolking.

Wij blijven herhalen dat de Vlaamse overheid in de middelen hoort te voorzien die het GO! nodig heeft voor de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs: uren, werkmiddelen, infrastructuur, leerlingenvervoer, regelgeving e.d. Academies moeten in staat zijn om autonoom en onafhankelijk van bijkomende middelenstromen te functioneren. Dat onafhankelijk zijn van bijkomende middelenstromen is voor het GO! een voorwaarde om op een eerlijke manier deeltijds kunstonderwijs te kunnen organiseren. Die onafhankelijkheid is ook absoluut noodzakelijk om te kunnen inspelen op de mogelijkheden die de nieuwe opleidingsstructuur biedt. Andere onderwijsverstrekkers kunnen op derdenmiddelen rekenen; in het gefinancierd onderwijs kunnen die extra middelen enkel van de Vlaamse overheid zelf komen.

Als niet voldaan wordt aan die onafhankelijkheidsvoorwaarde, wordt de grondwettelijke opdracht van het GO! zowel politiek als beleidsmatig miskend.

Geconsolideerde jaarrekening GO!

Elk jaar moet de Raad van het GO! voor 30 september zorgen voor een geconsolideerde jaarrekening over het voorgaande boekjaar. Dit jaarverslag wordt op een vroeger tijdstip opgemaakt, op een ogenblik dat de geconsolideerde jaarrekening voor het net over het voorgaande boekjaar nog niet door de Raad is goedgekeurd. Daarom worden de cijfers van 2016 besproken. Een geconsolideerde jaarrekening moet een overzicht leveren van de resultaten van het gehele GO!, waarbij de cijfers van alle scholengroepen worden samengebracht met de cijfers van de centrale diensten. De jaarrekeningen van de verschillende entiteiten worden wiskundig samengevoegd en om dubbel telling te vermijden worden onderlinge transacties en saldi geëlimineerd. Dit leidt tot positieve of negatieve consolidatieverschillen.

Het GO!, het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, is actief pluralistisch en streeft bij iedereen maximale leerwinst, totale persoonlijkheidsontwikkeling, maatschappelijke verantwoordelijkheid en individueel welbevinden na. Wat het GO! doet om dit allemaal te realiseren, wordt in de jaarrekening zichtbaar gemaakt. De Raad waakt over de economische leefbaarheid ervan op korte en lange termijn.

Eerst geven we de geconsolideerde jaarrekening van het gehele GO! en daarna die van de scholengroepen. De centrale diensten nemen immers een groot deel van het vermogen voor hun rekening en hun structuur is zo verschillend, dat het nuttig is ook de geconsolideerde jaarrekening van de scholengroepen zonder de centrale diensten voor te stellen.

Consolidatie van het gehele GO! is de integrale samenvoeging van jaarrekeningen en de eliminatie van onderlinge transacties en saldi van:

- 27 scholengroepen;
- GO! centrale diensten;
- SKOGO (Stichting Kinderopvang GO!).

Als kerncijfers kunnen we meegeven:

- balanstotaal: € 903 miljoen;
- resultaat van het boekjaar: positief resultaat van € 16,75 miljoen;
- overgedragen resultaat: tekort van € 267 miljoen;
- eigen vermogen: € 824 miljoen = 91 % van totaal vermogen.

De verhouding van elke entiteit in het balanstotaal is de laatste twee jaar zo goed als dezelfde gebleven: de centrale diensten nemen iets meer dan twee derde voor hun rekening (69,1 %), terwijl de scholengroepen iets minder dan één derde (30,6 %) vertegenwoordigen en SKOGO slechts 0,2 % voorstelt.

Activa

in euro

ACTIVA	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar	verschil	% verschil
VASTE ACTIVA	20/28	637.612.316	610.147.665	27.464.651	+4,50%
Immateriële vaste activa	21	229.805	250.521	-20.716	-8,27%
Positieve consolidatieverschillen	-	0	274.806	-274.806	-100%
Materiële vaste activa	22/27	637.339.758	609.557.775	27.781.983	+4,56%
Financiële vaste activa	28	42.754	64.563	-21.810	-33,75%
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	265.734.099	251.490.942	14.243.157	+5,66%
Vordering op meer dan één jaar	29	15.349	0	15.349	-
Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	3.939.262	4.258.435	-319.173	-7,50%
Vordering op ten hoogste één jaar	40/41	33.814.925	27.336.196	6.478.729	+23,70%
Geldbeleggingen	50/54	83.298.000	91.578.617	-8.280.617	-9,04%
Liquide middelen	55/58	136.911.653	123.239.815	13.671.838	+11,09%
Overlopende middelen	490/1	7.754.909	5.077.879	2.677.030	+52,72%
Totaal activa	20/58	903.346.415	861.638.607	41.707.808	+4,84%

De materiële vaste activa vormen de hoofdbrok van de vaste activa (99,96 %), omdat hierin de terreinen en gebouwen van het GO! opgenomen zijn. Het is ook het enige type vast actief dat in boekwaarde is toegenomen. De immateriële en financiële vaste activa zijn in waarde gedaald.

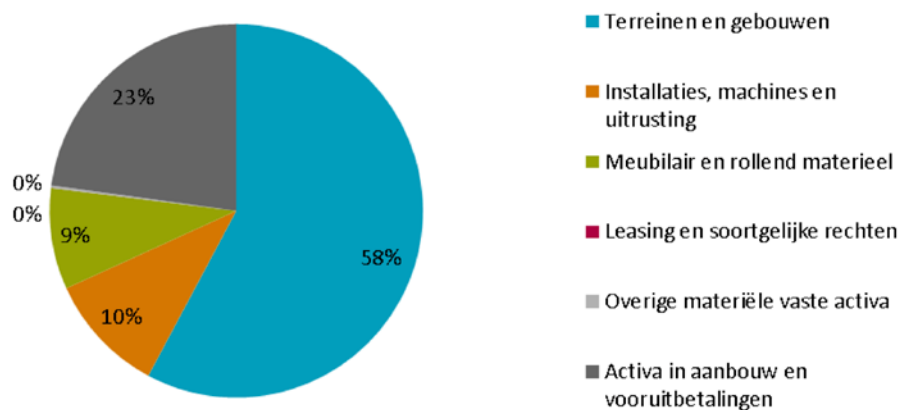
Vaste activa

- 80% gebouwen en terreinen (incl. in aanbouw);
- 10% installaties en machines (computers, keukens, e.d.);
- 9% meubilair en rollend materieel.

In het GO! werd financieel meer geïnvesteerd dan er werd afgeschreven of verkocht, maar heel wat activa hebben ondertussen een boekwaarde van 0 euro en deze zouden ook vernieuwd moeten worden. De scholengroepen investeerden gemiddeld € 1,02 miljoen. Dit is aanzienlijk meer dan de afschrijvingen, die gemiddeld € 0,77 miljoen bedragen.

De materiële vaste activa zijn de grootste groep aan vast actief in het GO!, omdat het GO! een groot patrimonium heeft. De terreinen en gebouwen (incl. activa in aanbouw) vormen 80,6% van alle vaste activa in. De centrale diensten hebben € 49,0 miljoen geïnvesteerd in terreinen en gebouwen. Eind 2016 was er voor € 145,2 miljoen aankoopwaarde niet definitief opgeleverd.

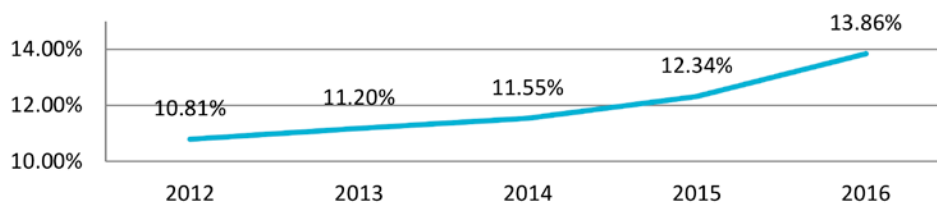
Materiële vaste activa

Uit onderstaande grafiek leidt men af dat het gebouwenpatrimonium trager vervangen wordt dan de huidige afschrijvingstermijn van 33 jaar. Bovendien is 90% van de GO! gebouwen reeds ouder zijn dan 33 jaar waardoor zij een boekwaarde van 0 euro hebben. De investeringen worden afgewogen ten opzichte van de gebouwen die nu nog een boekwaarde hebben in onderstaande grafiek en ook daar beschikken we over onvoldoende middelen om deze te vervangen. De oudere gebouwen vervangen is helemaal onmogelijk.

Dit bedrag wordt mee bepaald door de middelen die het GO! van de overheid krijgt. De afgelopen jaren werd hiervoor niet voldoende geïnvesteerd, dus zou ook die achterstand in vervangende nieuwbouw of grondige renovatie, die almaar groter wordt, moeten worden weggewerkt. Het GO! kan zijn patrimonium dus niet voldoende vernieuwen. De staat en de waarde van het patrimonium dalen (zie hoofdstuk 'Infrastructuur').

Boekwaarde / Aanschafwaarde Terreinen en gebouwen (incl. in aanbouw)

Flottende activa

Zowel bij de scholengroepen als bij de centrale diensten bestaat het vlottende actief vooral uit geldbeleggingen en liquide middelen. Bij de centrale diensten is het meeste geld belegd (73,1%), terwijl het bij de scholengroepen overwegend op bankrekeningen staat (77,7%). Er mogen enkel risicoloze beleggingen genomen worden.

De voorraden bestaan voornamelijk uit grondstoffen (41,1%), hulpstoffen (27,4%) en brandstoffen voor verwarming (17,4%) en in mindere mate uit goederen en materiaal bestemd voor verkoop (9,2%), gereed product (4,2%) en goederen in bewerking (0,7%). De voorraad bij de centrale diensten is promotiemateriaal in de webwinkel.

De vorderingen op korte termijn zijn vervolgens met 23,7% gestegen. Bij de scholengroepen bestaan de kortlopende vorderingen voor 70% uit leerlingenfacturen.

Passiva

in euro

PASSIVA	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar	verschil	% verschil
EIGEN VERMOGEN	10/15	823.642.191	781.933.549	41.804.771	+5,35%
Kapitaal	10	671.987.161	672.083.290	-96.129	-0,01%
Reserves	13	22.360	22.360	0	+0,00%
Negatieve consolidatieverschillen	-	185.663	0	185.663	-
Overgedragen winst/verlies (+)/(-)	14	-267.392.362	-284.201.209	16.808.847	-5,91%
Kapitaalsubsidies	15	418.839.369	394.029.108	24.810.261	+6,30%
VOORZIENINGEN	16	1.198.044	1.652.591	-454.547	-27,51%
SCHULDEN	17/49	78.506.180	78.052.467	453.713	+0,58%
Schulden op meer dan één jaar	17	67.132	18.204	48.928	+268,77%
Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	59.502.094	60.454.819	-952.726	-1,58%
Overlopende rekeningen	492/3	18.936.955	17.579.444	1.357.511	+7,72%
Totaal passiva	10/49	903.346.415	861.638.607	41.803.937	+4,85%

Het eigen vermogen binnen de consolidatie is aanzienlijk gestegen met € 41,8 miljoen, vooral te verklaren door een toename van de kapitaalsubsidies met € 24,8 miljoen en een toename van het overgedragen resultaat met € 16,8 miljoen (resp. € 10,7 miljoen bij de centrale diensten en € 6,1 miljoen bij de scholengroepen).

Artikel 42 § 3 van het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende een geïntegreerde boekhouding bepaalt dat de investeringsdotaties en soortgelijke voor investeringen in resultaat worden genomen volgens hetzelfde ritme van de afschrijvingen, waarvoor ze werden verkregen. Dit zijn de kapitaalsubsidies. De tegenpost van de investeringsdotatie is de rubriek "dotaties, subsidies, toelagen en soortgelijke" als onderdeel van het eigen vermogen.

Het kapitaal en de reserves blijven nagenoeg constant. Het kapitaal vertegenwoordigt het aanvangspatrimonium van het GO! voor € 566 miljoen in de boekhouding van de centrale diensten en voor € 106 miljoen bij de scholengroepen.

De centrale diensten slepen een overgedragen verlies met zich mee als gevolg van de geboekte afschrijvingen op het aanvangspatrimonium. Bij het starten van de boekhouding wou men een zicht hebben op de waarde van de gebouwen. Daarom werd een waarde en een afschrijving geboekt. Deze afschrijvingen werden in de resultatenrekening op een kostenrekening geboekt, waardoor een verlies werd geboekt. Dit verlies verminderde wel door het positieve resultaat van € 10,7 miljoen. De scholengroepen hebben hun overgedragen resultaat met 6,02% verhoogd tot € 107,9 miljoen.

De schulden zijn zowel bij de centrale diensten als bij de scholengroepen toegenomen. Bij de scholengroepen enerzijds met 2,5% of € 0,5 miljoen, anderzijds bij de centrale diensten met 3,3% of € 1,9 miljoen.

Resultatenrekening

Het geconsolideerde resultaat van het boekjaar 2016 is een positief resultaat van € 16,7 miljoen tegenover een positief resultaat van € 18,5 miljoen in 2015. Dit is het gevolg van een positief operationeel resultaat van € 5,8 miljoen, een financieel resultaat van € 0,2 miljoen en ten slotte een uitzonderlijk resultaat van € 10,7 miljoen.

in euro

Resultatenrekening	codes	Boekjaar	Vorig boekjaar	verschil	% verschil
Operationele opbrengsten	70/74	404.424.040	395.311.239	9.112.801	+2,31%
Operationele kosten	60/64	398.613.038	388.289.925	10.323.114	+2,66%
Operationeel resultaat (+)/(-)	-	5.811.001	7.021.314	-1.210.313	-17,24%
Financiële opbrengsten	75	508.430	918.116	-409.686	-44,62%
Financiële kosten	65	284.674	127.381	157.293	+123,48%
Financiële resultaat (+)/(-)	-	223.756	790.735	-566.979	-71,70%
Uitzonderlijke opbrengsten	76	12.467.993	12.092.127	375.865	+3,11%
Uitzonderlijke kosten	66	1.753.815	1.405.575	348.240	+24,78%
Uitzonderlijke resultaat (+)/(-)	-	10.714.178	10.686.553	27.625	+0,26%
Geconsolideerd(e) winst/verlies (+)/(-)	-	16.748.935	18.498.601	-1.749.666	-9,46%

Operationeel resultaat

Het operationele werkingsresultaat bedraagt in 2016 € 5,8 miljoen, wat € 1,2 miljoen minder is dan in 2015. De kosten zijn in vergelijking met 2015 € 10,3 miljoen gestegen, terwijl de opbrengsten slechts met € 9,1 miljoen zijn toegenomen.

74% van de werkingsopbrengsten komt uit dotaties, toelagen en subsidies, 7 % uit omzet van voornamelijk schoolmaaltijden en 19% uit andere operationele opbrengsten. De werkingskosten bestaan voor de helft uit de aankoop van diensten en diverse goederen, 30,7 % uit loonkosten, 11,9% uit afschrijvingen en 6,0% uit verkoopkosten. Het financiële resultaat van 2016 is met € 0,6 miljoen gedaald tot € 0,2 miljoen.

Het uitzonderlijke resultaat is ten slotte voornamelijk het gevolg van de meer- of minderwaarde op de verkoop van vaste activa.

Jaarrekening centrale diensten

Voor de centrale diensten bespreken we de jaarrekening 2017. Conform het Rekendecreet bestaat de rapportage uit een 'bedrijfseconomisch luik' en een 'begrotingsluik'. Dit gaat over de cijfers van de administratie en van de pedagogische diensten.

De centrale administratie moet zowel een bedrijfseconomische als een budgettaire boekhouding voeren, met een belangrijke focus op het budgettaire, aangezien zij als overheidsorgaan wordt beoordeeld op basis van deze uitvoeringen en begrotingen. In wat volgt wordt het bedrijfseconomische resultaat besproken.

De Raad heeft de jaarrekening 2017 vastgesteld op 30 maart 2018.

in euro

ACTIVA	codes	Boekjaar 2017	Boekjaar 2016
VASTE ACTIVA	20/28	537.570.291	519.510.132
Immateriële vaste activa	21	5.220	10.190
Materiële vaste activa	22/27	535.365.070	517.299.942
Financiële vaste activa	28	2.200.000	2.200.000
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	121.342.012	108.503.839
Vorraden en bestellingen in uitvoering	3	58.134	89.967
Vordering op ten hoogste één jaar	40/41	10.268.911	15.855.838
Geldbeleggingen	50/53	100.400.131	79.297.000
Liquide middelen	54/58	9.701.077	12.055.223
Overlopende middelen	490/1	913.759	1.205.811
TOTAAL VAN DE ACTIVA	20/58	658.912.303	628.013.971

in euro

PASSIVA	codes	Boekjaar 2017	Boekjaar 2016
EIGEN VERMOGEN	10/15	644.412.608	608.214.863
Kapitaal	10	566.402.079	566.402.079
Overgedragen winst (verlies)	14	-361.948.436	-375.272.352
Kapitaalsubsidies	15	439.958.965	417.085.136
VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN	16	395.331	395.331
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	395.331	395.331
SCHULDEN	17/49	14.104.363	19.403.777
Schulden op meer dan één jaar	17	152.406	41.396
Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	13.401.660	18.757.800
Overlopende rekeningen	492/3	550.298	604.581
TOTAAL VAN DE PASSIVA	10/49	658.912.302	628.013.971

in euro

Resultatenrekening	codes	Boekjaar 2017	Boekjaar 2016
Bedrijfsopbrengsten	70/74	70.512.505	70.976.880
Omzet	70	1.375	3.458
Andere bedrijfsopbrengsten	74	65.507.688	58.296.376
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	76A	5.003.442	12.704.046
BEDRIJFSKOSTEN	60/64	57.277.263	60.402.358
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	31.833	150.472
Diensten en diverse goederen	61	11.331.988	12.701.005
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	16.291.397	16.716.271
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	24.606.776	26.649.453
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegingen	631/4	87.951	885.805
Andere bedrijfskosten	640/8	4.751.370	2.118.00
Niet-recurrente bedrijfskosten	66A	175.948	1.181.352
Positief (Negatief) Resultaat (+/-)	9901	13.235.242	10.574.523
Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies)	-	8.407.748	-948.171
Financiële opbrengsten	75	106.279	121.077
Financiële kosten	65	17.605	19.040
Winst (Verlies) uit de gewone bedrijfsuitoefening vóór BELASTINGEN	-	8.496.422	-846.134
Uitzonderlijke resultaat	76	4.827.494	11.522.694
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting	9903	13.323.916	10.676.560
Winst (Verlies) van het boekjaar	-	13.323.916	10.676.560

Balans

ACTIVA

De **vaste activa** zijn de bezittingen die er voor langere tijd zijn, zoals gebouwen, machines en meubilair. De vaste activa zijn met € 18,06 miljoen gestegen ten opzichte van vorig boekjaar. Dit is voornamelijk het gevolg van de evolutie van de waarde van terreinen en gebouwen⁹ die van € 514 miljoen euro naar € 532 miljoen euro zijn gestegen.

Er zijn geen immateriële vaste activa aangekocht en de totale afschrijvingskosten bedragen € 5.000. Het gaat om weinig tastbare bezittingen die binnen het GO! hoofdzakelijk licenties en certificaten voor o.a. tekenprogramma's, beveiligingsprogramma's, apps en zo meer bevatten.

Er is voor € 42,494 miljoen geïnvesteerd in terreinen en gebouwen terwijl de afschrijvingskosten € 23,796 miljoen bedragen. Wanneer een gebouw ouder is dan 33 jaar wordt er niet meer op afgeschreven, en dat geldt voor 90 procent van de gebouwen in het GO!.

Bij de verkoop van vaste activa zoals gronden en bestaande gebouwen, en buitengebruikstellingen na de afbraak van een gebouw, worden zowel de oorspronkelijke aanschaffingswaarde als de geboekte afschrijvingen uit de boekhouding gehaald. Er is het afgelopen jaar voor € 5,217 miljoen historische aanschaffingswaarde en eenzelfde bedrag aan geboekte afschrijvingen uit de boekhouding gehaald. Dit gaat over 9 percelen grond en 8 bestaande gebouwen die werden verkocht. Daarnaast worden twee percelen grond en 1 bestaand gebouw onteigend. Al deze onroerende goederen hadden geen boekwaarde meer. De gerealiseerde meerwaarden, zijnde het verschil tussen de verkoopopbrengsten en de netto boekwaarden, bedragen € 5,003 miljoen en worden opgenomen in de resultatenrekening bij de niet-recurrente opbrengsten.

De netto boekwaarde van de installaties en machines bedraagt € 2,463 miljoen. Dit is een daling met € 556.000 ten opzichte van vorig jaar door aankopen van € 172.277 voornamelijk computeruitrusting en afschrijvingen van € 728.000.

De netto boekwaarde van het meubilair en rollend materieel is met € 77.000 aan afschrijvingen gedaald tot € 630.000.

De rubriek 28 'financiële vaste activa' wordt gehanteerd voor de registratie van de deelneming van het GO! in de private Stichting Kinderopvang Gemeenschapsonderwijs (SKOGO), die werd opgericht om de instroom van leerlingen in het GO! te bevorderen.

De **vlottende activa** zijn de bezittingen die relatief snel in geld kunnen worden omgezet. Ten opzichte van vorig boekjaar zijn ze met € 12,838 miljoen toegenomen. De voornaamste wijzigingen doen zich voor bij de vorderingen, geldbeleggingen en liquide middelen.

Eind 2017 bedragen de openstaande werkingsvorderingen op ten hoogste één jaar € 10,209 miljoen, een afname met € 2,946 miljoen ten opzichte van 2016 .

Op 31 december 2017 had het GO! voor € 100,4 miljoen belegd in waardepapieren (zowel effecten als termijndeposito), een stijging met € 21,103 miljoen ten opzichte van 2016. Wegens een overaanbod aan liquide middelen op de financiële markten, konden in 2017 niet steeds alle liquiditeitsoverschotten (her)belegd worden in vastrentende effecten.

⁹ MAR rekening 22 Terreinen en gebouwen + MAR rekening 27 Activa in aanbouw

Daarom werd gekozen om een gedeelte op een termijndeposito te plaatsen. De liquide middelen, inclusief kassen, vertoonden einde 2017 een saldo van € 9,701 miljoen. Dit is een daling met € 2,354 miljoen ten opzichte van 2016. De netto toename in liquiditeiten bedraagt bijgevolg € 18,749 miljoen. Vermits het GO! enkel mag beleggen in door overheid gewaarborgde papieren, en het aanbod hierin daalt, kunnen niet alle vrijgekomen middelen belegd worden.

Het saldo van de overlopende rekeningen bedraagt € 914.000. Dit saldo slaat onder meer op kosten die de jaargrenzen overstijgen en dus deels betrekking hebben op 2018 en later. Daarnaast omvat dit saldo € 580.000 samengesteld uit twee onroerende goederen die eind 2017 waren verkocht, maar waarvoor de vordering niet tijdig meer kon worden geboekt. Bovendien werd € 216.000 geregistreerd op een wachtrekening.

PASSIVA

Het eigen vermogen is wat overblijft nadat alle bezittingen zijn verkocht aan boekwaarde en de resterende schulden zijn afgelost. Het GO! sluit het boekjaar 2017 af met een positief resultaat van € 13,324 miljoen. Het overgedragen netto verlies bedraagt dan € 361,948 miljoen.

Het saldo van de schulden op meer dan één jaar bedraagt € 152.000 en bestaat uit voorschotten op EU-subsidies voor vier Europese projecten die in 2016 en later zijn opgestart, maar waarvoor nog geen uitgaven zijn gedaan. Het bedrag van de ontvangen voorschotten werd als op te nemen lening geboekt, om te voldoen aan de budgetneutraliteit voor de verwerking van EU-subsidies.

De handelsschulden op ten hoogste één jaar bedragen € 6,223 miljoen en zijn met € 3,696 miljoen afgenomen ten opzichte van 2016. De leveranciersschulden vloeien voort uit de dagelijkse registratie van aankoopfacturen van zowel private als openbare crediteuren. Per einde van het boekjaar 2017 bedraagt deze schuld € 750.000. Het merendeel ervan is schuld aan private schuldeisers. De berekening van de provisie 'te ontvangen facturen' ontstaat vanuit de openstaande bestellingen waarvoor eind 2017 de prestaties of diensten geleverd zijn maar nog niet gefactureerd. Er werd een provisie van € 5,213 miljoen geboekt. Waardoor het saldo van de provisie stijgt tot € 5,473 miljoen.

De openstaande sociale schulden bedragen op het einde van het boekjaar € 2,954 miljoen.

Het totaal van de balanspost 'overige schulden' bedraagt € 6.000 en omvat twee waarborgen uit 2010 van € 1.000, en een bijkomende borgstelling van € 5.000 die in 2015 genomen werd voor de uitvoering van werkzaamheden.

Het saldo bij de overlopende rekeningen bedraagt € 550.000.

Resultatenrekening

De centrale diensten realiseren eind 2017 een netto resultaat van € 13,324 miljoen.

	2017	2016
Operationeel	8.407.748	-948.171
Financieel	88.674	102.037
Uitzonderlijk	4.827.484	11.522.694
Netto-resultaat	13.323.916	10.676.560

Het operationele resultaat is positief. Er werden meer inkomsten dan uitgaven geboekt.

De operationele inkomsten zijn met € 7,236 miljoen gestegen, terwijl de operationele uitgaven met € 2,120 miljoen zijn gedaald.

De stijging van de operationele inkomsten is voornamelijk het gevolg van een stijging van de inkomens en kapitaaloverdrachten met € 8,259 miljoen. Dit zijn de in resultaat genomen investeringsdotaties¹⁰ en andere dotaties en subsidies die het GO! toegekend kreeg in 2017. Dit gaat onder meer over extra VGC-subsidies en de dotatie Klimaatfonds.

De uitgaven voor diensten en diverse goederen zijn met € 1,369 miljoen gedaald, voornamelijk omdat er minder gebouwen gehuurd worden voor de tijdelijke huisvesting in het kader van nieuwbouwprojecten (-€ 467.000). Daarnaast moesten er in 2017 uiteindelijk minder modulaire units worden geplaatst dan vorig boekjaar. De personeelskosten dalen met € 425.000, of 2,5% ten opzichte van vorig boekjaar. De totale afschrijvingskosten in 2017 op immateriële en materiële vaste activa bedragen € 24.607 en zijn met € 2,043 miljoen gedaald ten opzichte van 2016. De inkomsten uit beleggingen bedroegen € 106.000 door de lage rentevoeten op overheidspapier en de bankkosten bedroegen € 18.000, wat een financieel resultaat van € 88.000 oplevert.

Het uitzonderlijke resultaat bestaat langs de inkomstzijde in 2017 uit € 5,003 miljoen gerealiseerde meerwaarden op verkopen van gronden en gebouwen. De uitzonderlijke kosten voor een bedrag van € 176.000 hebben betrekking op verkoop- en verhuurbrengsten die doorgestort werden aan de scholengroepen. Een percentage van de gerealiseerde verkoopbrengsten wordt immers doorgestort aan de betrokken scholengroep om kleine infrastructuurwerken te bekostigen.

Het netto resultaat van het boekjaar 2017 bedraagt € 13,324 miljoen. Dit resultaat wordt toegevoegd aan het gecumuleerde overgedragen verlies van € 375,272 miljoen per einde vorig boekjaar, waardoor het over te dragen verlies per einde boekjaar 2017 een bedrag van € 361,948 miljoen vertegenwoordigt.

¹⁰ Grote infrastructuurwerken. Deze dotatie wordt in resultaat genomen a rato het afschrijvingsritme van de activa en kosten die zijn gemaakt met gebruik van de vastleggingsmachtiging

Allemaal VIP Helemaal Go!

